petrol-iş
kadın
Türkiye Petrol Kimya Lastik İşçileri Sendikası Kadın Dergisi
SAYI: 68 HAZİRAN 2022

PAS SOUTH İŞÇİSİ KADINLARLA SÖYLEŞİ:
"TEK İSTEĞİMİZ SENDİKA ve İNSANA YAKIŞIR İŞ"

Merkez Yönetim Kurulu'nun 8 Mart Açıklaması
İnsana Yakışır İş, Şiddetsiz Bir Yaşam için Kadınlar Sendikalara!

Her Şey İnsana Yakışır İş, Şiddetsiz Bir Yaşam İçin
Petrol-İ, 8 Mart'ı Pas South'ta Direnen Kadın İşçilerle Kutladı

2022 Toplumsal Cinsiyet Dersleri Tamamlandı
Yaşamın Her Alanında Eşitlik

ILO'nun Çalışma Yaşamında Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi Deneyim Paylaşım Forumu'ndaydık
İki Senede Çok Yol Alındı

Fatma Üstün'ün Kaleminden Kepirtepe Köy Enstitüsü'ne Yolculuğun Öyküsü
Dünyayı Orada Tanıdım

İngiltere'de Engellilere İstihdam Sağlayan Sistem
Remploy Fabrikaları

İÇİNDEKİLER

Sayı 68 HAZİRAN 2022

KADIN VE EMEK DÜNYASINDAN

PETROL-İŞ MYK'NIN 8 MART 2022 AÇIKLAMASI

PETROL-İŞ 8 MART'I PAS SOUTH'TA KUTLADI

KADIN AJANDASI

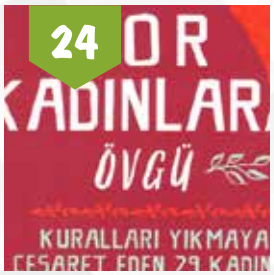
Pas South İşçisi Kadınlar: "TEK İSTEĞİMİZ SENDİKA ve İNSANA YAKIŞIR İŞ"

BİLGE KIZ

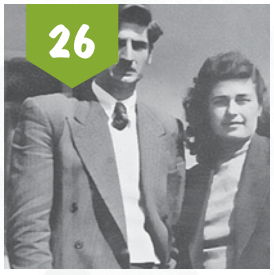
İngiltere'de Engellilere İstihdam Sağlayan Sistem: "REMPLOY"

Okuma Köşesi "ZOR KADINLARA ÖVGÜ"

ILO 190 Deneyim Paylaşım Forumu İKİ SENEDE ÇOK YOL ALINDI

Fatma Üstün'ün Kaleminden İYİ Kİ O OKULA GİTMİŞİM DÜNYAYI ORADA TANIDIM

Kadınlardan Öyküler ÜNZİLE

2022 Toplumsal Cinsiyet Dersleri Tamamlandı YAŞAMIN HER ALANINDA EŞİTLİK

Kadın Sineması EV İŞÇİLERİNİ ANLATAN FİLMLER

PETROL-İŞ SENDİKASI'NDA 8 MART 2022

MERHABA

68. sayımızla tekrar merhaba. Her şeyin çok güzel olduğu pembe bir tablo çizerek başlamak isterdik sözlerimize. Ancak öyle bir dönemden geçiyoruz ki, kelimeler kifayetsiz kalıyor. Kadın cinayetlerinin geldiği nokta, artık radikal önlemlerin alınmasını gerektirecek seviyeye geldi. Petrol-İş olarak uzun süredir vurguladığımız gibi, sendikalara bu konuda büyük görev düşüyor.

Çarşı pazar cep yakıyor deyişi artık iyimser kalıyor. Yükselen enflasyona karşılık ücretlerin düşüklüğü, ailelerini geçindiremeyenlerin feryatları, bununla birlikte hayatta kalabilmek için her türlü ücrete, çalışma koşuluna razı gelen kadın işçiler, kısacası yine karanlık bir tablo. Işte bu karanlık tablodan sızan ışık gibi kadınların çalışma hayatında verdiği mücadele. İnsana yakışır iş ve ücret için, gelecek güvencesi için...

Sendikaların pazarlık gücü ile sağlanan bazı iyileştirmelere karşılık, sermaye her yerde çemberi daraltmaya devam ediyor. İşçilerin kazanılmış haklarına yöneliyor, insana yakışır iş sınırlarını zorluyor. Pas South gibi pek çok işyerinde kadın işçilerin sendikalara yönelmesi tesadüf değil. Pas South işçisi kadınlarla yaptığımız söyleşi, olayın tüm yönlerini ortaya koyuyor.

Bu koşullarda bir kadınlar gününü daha geride bıraktık. Bu sene 8 Mart'ı şubelerin düzenlediği etkinliklerle kutladı Petrol-İş'li kadınlar. Merkez Yönetim Kurulu, 8 Mart'ta, sendika hakkı ve insana yakışır iş için direnen Pas South işçisi kadınlarla bir aradaydı. Şubelerden gelen kutlama fotoğrafları da yeni sayımızın sayfalarında yerini aldı.

31 Mart 2022 tarihinde Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) Ankara'da düzenlediği Çalışma Yaşamında Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi Deneyim Paylaşım Forumu'na Petrol-İş olarak biz de katıldık. ILO 190'a dair çalışmalarımızı ve önümüzdeki döneme ilişkin planlarımızı paylaştık.

Petrol-İş temsilci eğitimleri 2022 yılı için Mart ayında üç grup halinde gerçekleştirildi, tabii toplumsal cinsiyet derslerimiz de... Üç grupta toplam 54 temsilcinin 5'i kadındı. Eğitimler arasında zaman buldukça kadın temsilcilerle söyleşi yaptık. Söyleşilerin bir bölümünü bu sayıda, diğerlerini sonraki sayımızda yayınlayacağız.

Uzun yıllar sendikamızda Eğitim Servisi'nde hizmet veren Süleyman Üstün'ü 2007'de kaybedişimizin 15. yılında değerli eşi Fatma Üstün de maalesef aramızdan ayrıldı. Son dönemlerde sağlık durumunun kötüye gittiğini haber almıştık, sağlığı el verdikçe anılarını yazdığını da biliyorduk. Bu sayımızda, Kepirtepe Köy Enstitüsü'ne başlamasının macera dolu öyküsünü kendi kaleminden paylaşıyoruz. İlgiyle okuyacağınızı düşünüyoruz.

Remploy, ikinci dünya savaşından sonra engellilere iş bulmak amacıyla kurulmuş, sonrasında on binlerce engelliye istihdam sağlayan bir projeye dönüşmüş. 2015 yılına kadar da devam etmiş. Sistemin nasıl çalıştığını, engelli kadın işçiler için Remploy'un ne anlam taşıdığını dergimiz için araştırdık.

16 Haziran Uluslararası Ev İşçiler Günü vesilesiyle, bu sayımızda Kadınlardan Öyküler köşesi için ev işçilerinin sorunlarını ele alan Ünzile öyküsünü seçtik. 2007 yılında düzenlediğimiz Kadın Öyküleri yarışması için Dürsaliye Şahan kaleme almış. Kadın Sineması bölümünde de aynı vesileyle, ev işçilerinin koşullarını anlatan dört filmi inceledik.

Bilge Kız, kadınları birinci dereceden etkileyen pazar fiyatlarını konuştu bu sayıda. Kadın Ajandası'nda yine birbirinden değişik kadın öncülere, tarihsel olaylara yer verdik. İkisi de Elif Ülker'in kaleminden.

Bir sonraki sayımızda görüşmek ümidiyle şimdilik hoşçakalın, keyifli okumalar.

kadın

Yerel Süreli Yayın
Petrol-İş Dergisi'nin özel ekidir.
Üç ayda bir yayınlanır
Haziran 2022'de basılmıştır.

Petrol-İş Merkez Yönetim Kurulu

Süleyman Akyüz / *Genel Başkan*

Salih Akduman / *Genel Sekreter*

Erhan Yakışan / *Genel Mali Sekreter*

Niyazi Recepkethüda / *Genel Örgütlenme ve Eğitim Sekreteri*

Ünal Akbulut / *Genel Yönetim Sekreteri*

Türkiye Petrol Kimya Lastik İşçileri Sendikası adına Sahibi: Süleyman Akyüz, Genel Başkan
Sorumlu yazı işleri müdürü: Salih Akduman, Genel Sekreter

Genel Yayın Yönetmeni
Selgin Zırhlı Kaplan

Tasarım & Uygulama
Petrol-İş Kadın Servisi

İdare Yeri:
Altunizade Mah. Kuşbakışı Cad. No: 23 Altunizade
81180 Üsküdar/İSTANBUL
Tel: (0216) 474 98 70 (10 hat)
Faks: (0216) 474 98 67

Baskı: PİRAMİT MATBAA
İDEALTEPE RIFKI TONKSİR KONDAKÇI No: 18 Kapı No:1
34841 MALTEPE, İstanbul / Türkiye

www.petrol-is.org.tr/kadindergisi

kadin@petrol-is.org.tr

www.facebook.com/petroliskadindergisi

twitter.com/PetrolisKadin

Unison genel sekreteri Christina McAnea'dan erkeklere "Eşitlik mücadelesinde kadınların yanında yer alın" çağrısı:

"İŞYERLERİ KADINLAR İÇİN DAHA İYİ OLDUĞUNDA, HERKES İÇİN DAHA İYİDİR"

İngiltere'nin hem özel hem kamu sektöründe örgütlü 1.3 milyonluk en büyük sendikalarından Unison'un ilk kadın yöneticisi genel sekreter İskoç kökenli **Christina McAnea**; 17-18 Şubat 2022 tarihlerinde sanal olarak gerçekleştirilen kadın konferansında yaptığı konuşmada, eşitlik mücadelesinde "kocalar, babalar, oğullar ve erkek kardeşler"e kadınların yanında yer almaları için çağrıda bulundu.

Tarihte kadınların eşitlik mücadelesinde öncülük yapmış kadınları ve önemli eylemleri hatırlatan McAnea, konuşmasında kadın emeğinin çoğu zaman küçümsendiğini, görünmez olduğunu ve görmezden gelindiğini söyledi.

Christina McAnea, toplumu ayakta tutanın kadınlar olduğunu, başkalarının yaşlı veya engelli yakınlarına bakmak için yatıp kalktıkları halde saat başı ücret almadıklarını sözlerine ekledi.

McAnea, sözlerini şöyle sürdürdü: "*Virüslerin yayılmasını önlemek ve hepimizi güvende tutmak için hastaneleri, belediye binalarını ve okulları temizleyen kadınlardır... Temel hizmetlerin devam etmesini sağlamak için yerel konseylerde, okullarda, kolejlerde ve üniversitelerde ve enerji şirketlerinde yönetici ve proje çalışmaları yapan kadınlardır.*"

Pek çok kadının ücretsiz bakım işi yaptığını sözlerine ekleyen McAnea, pandemide eşitsizliğin iyice arttığını, cinsiyetler arasındaki ücret farkının daha da açıldığını vurgulayarak "*artık gerçek bir değişimin zamanı gelmiştir*" dedi. Üyelerin % 75'i kadınlardan oluşan sendikalarda bile kadınların

yönetici pozisyonlarında yeterince temsil edilmediğini de söyleyerek "*Dahil olmayan kadınlardan da haber almamız gerekiyor. Bunun için savaşmazsak, bu hakları bize başka birisi vermeyecek.*"

McAnea, ayrıca, "*İşyerini kadınlar için daha iyi hale getirmek" için işverenleri değiştiren UNISON'dur ve işyerleri kadınlar için daha iyi olduğunda, herkes için daha iyidir*" dedi. ■

16 Haziran Dünya Ev İşçileri Günü'nde, Türkiye'de ev işçilerini örgütleyen ilk sendikalardan İmece Ev İşçileri Sendikası'ndan açıklama:

"EV İŞİ İŞ, EV İŞÇİSİ İŞÇİDİR"

Türkiye'de ev işçilerini örgütleyen ilk sendikalardan biri olan İmece Ev İşçileri Sendikası, 16 Haziran Dünya Ev İşçileri Günü vesilesiyle İstanbul Kadıköy'de bir etkinlik düzenledi.

Etkinlikte bildiri de dağıtan İmece'li kadınlar, ardından bir basın açıklaması yaparak ev işçilerini örgütlenmeye, sendikalı olmaya çağırdılar.

Yapılan konuşmalarda, ev işçilerinin en temel sorunlarından birisi olan sigortalı çalışma ve emeklilik hakkına vurgu yapılarak Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 16 Haziran 2011 tarihli 100. oturumunda kabul edilen 189 sayılı "Ev İşçileri için İnsana Yakışır İş hakkında" ILO Sözleşmesi'nin ülkemizde de imzalanması çağrısında bulundular.

Etkinlikte ayrıca ev işçilerinin çalışma koşullarının denetlenmesi ve sigortalı çalışmanın garanti altına alınması gerektiği hatırlatıldı.

Fotoğraf: www.kadinlarinimecesi.org

INDUSTRIALL TÜRKİYE KADIN AĞI TOPLANDI

Petrol-İş'in de üyesi bulunduğu küresel sendika IndustriAll'ın Türkiye'de üye sendikalarında toplumsal cinsiyet çalışmaları yürüten yönetici, temsilci, uzman veya üye kadınlardan oluşan IndustriALL Türkiye Kadın Ağı 3 Mart 2022 tarihinde online olarak toplandı.

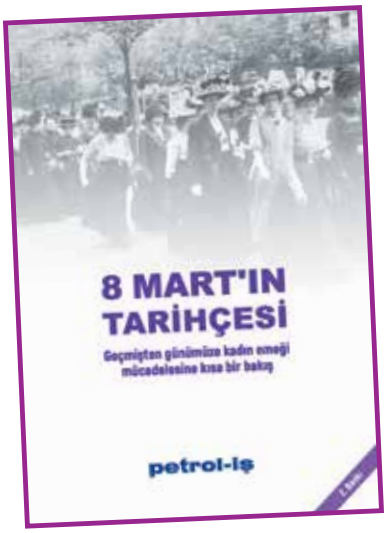
Toplantının gündemlerinden birisi, bir önceki toplantıda alınan kararlar gereği sendikaların yaptığı toplumsal cinsiyet çalışmalarının özetlenmesiydi. Ayrıca, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün Haziran 2019'da kabul ettiği, işyerinde şiddet ve tacizi önlemeye dair 190 sayılı ILO sözleşmesinin ülkemizde imzalanması için yürütülen kampanyalar paylaşıldı.

Toplantıda, pandeminin neden olduğu ekonomik krizden kadın işçilerin nasıl etkilendiği sendikaların gözünden değerlendirildi. Konuşulan konulardan birisi de sendikaların 8 Mart'ta düzenlemeyi planladıkları etkinlik ve eylemlerin paylaşılmasıydı.

Petrol-İş Sendikası olarak toplantıda, 25 Kasım'da yaptığımız geniş katılımlı sosyal medya eylemini ve sonuçlarını paylaştık. Temsilci eğitimlerimizde verilen toplumsal cinsiyet derslerinde ILO 190'la ilgili paylaşımlarımızı ve derslerin sonunda gerçekleştirdiğimiz farkındalık etkinliğini anlattık.

Petrol-İş Sendikası'nın 8 Mart gündemini ve Pas South'ta 8 Mart kutlama planımızdan söz ettik.

8 MART'IN TARİHÇESİ İKİNCİ BASKISI ÇIKTI!

Petrol-İş Sendikası olarak 8 Mart'ın tarihçesini hatalarından arındırdığımız ve birinci baskısı kısa sürede tükenen "*8 Mart'ın Tarihçesi - Geçmişten Günümüze Kadın Emeği Mücadelesine Kısa Bir Bakış*" kitabımızın yoğun talep üzerine ikinci baskısı gerçekleştirildi.

İlki 2020'de basılan kitapta, geçmiş dönemlerden beri yaygın kullanılan 8 Mart tarihçesi, hatalarından arındırıldı, gerçek olaylara ve tarihsel belgelere dayanarak yeniden yazıldı.

Merkez yönetim kurulunun sunuş yazısından: "*Kadınların eşitlik, güvenceli gelecek, insan onuruna yakışır iş, eşit ücret, şiddetsiz yaşam mücadelesi yeni değil şüphesiz. 1800'lü yılların ortalarından itibaren sanayi devriminin etkisiyle artan işgücü ihtiyacı, kadınların fabrikalarda üretime katılmalarını arttırmış, grevlere katılan kadınların sayısı da aynı oranda artmıştır.*

Dönem dönem oy hakkı mücadelesiyle birleşen emek hakları mücadelesinde kadınların yolları pek çok kez kesişmiş, sadece kadınlardan oluşan grevler de yapılmıştır. Yaklaşık iki yüz yıl önce başlayan bu serüvende, kadınlar pek çok kazanım da elde etmiştir."

YVES ROCHER/FLORMAR DAVASI PARİS CEZA MAHKEMESİNDE

Petrol-İş, örgütlenme ve toplu sözleşme hakkını küresel alanda da sonuna kadar savunacaktır!

Petrol-İş Sendikası dünyada bir ilki gerçekleştirdi. Dünyada işçi hakları ve sendikal haklar konusunda yasal gelişmeleri de yakından takip eden Petrol-İş Sendikası, Yves Rocher/Flormar'daki haklı davasını Fransa'da 2017 yılında kabul edilen, şirketlerin tedarik zincirlerinde "Gerekli Özeni Gösterme Yükümlülüğü Yasası" çerçevesinde Fransa'ya taşıdı.

Fransa'da 2017'de çıkan bu yasaya göre Fransa'da en az 5.000 işçi çalıştıran şirketler bütün dünyada insan hakları, işçi hakları ve çevre haklarına yönelik yaptığı ihlallerden dolayı, bu ihlallerden zarar görenler tarafından Fransa'da dava edilebilecekler.

Petrol-İş, 2018-2019 yıllarında Fransa merkezli Yves Rocher/Flormar şirketinde yaşanan hak ihlalleri ile ilgili 23 Mart 2022 tarihinde 2017 yılında çıkan yasaya dayanarak Paris Ceza Mahkemesinde dava açtı.

Petrol-İş, Yves Rocher şirketinden "Gerekli Özeni Gösterme Yükümlülüğü Yasası" çerçevesinde şirkete yüklenen "İhtiyat Planını"-şirketin insan hakları, işçi hakları ve çevre ile ilgili düzenli aralıklarla yayınlamak durumunda olduğu plan- " düzenli açıklamasını, bu yasa çerçevesinde 2017, 2018 ve 2019 yıllarında yasanın gereklerini yerine getirmeyerek "İhtiyat Planı" açıklamadığını ve bunun da örgütlenme ve toplu sözleşme hakkına zarar verdiğini belirterek Yves Rocher'in 2017 yılında Fransa'da kabul edilen yasa çerçevesinde hareket etmesini talep ediyor. (*petrol-is.org.tr*)

İNSANA YAKIŞIR İŞ, ŞİDDETSİZ BİR YAŞAM İÇİN KADINLAR SENDİKALARA!

Bugün 8 Mart, kadınların uluslararası mücadele ve dayanışma günü. Bu mücadele, insana yakışır iş için, şiddetsiz bir yaşam için, eşit ücret için, güvenceli gelecek, güvenli çalışma için yüz yılı aşkın bir süredir devam eden bir mücadeledir. Bu gün, kadınların emeğine ve geleceklerine sahip çıktığı, dayanışmayı yükselttiği gündür. Petrol-İş Sendikası olarak bu güne sahip çıkmak, anlamına uygun bir şekilde kutlamak en büyük önceliğimizdir. 112 yıl önce kadınlar düşük ücretlere, kötü çalışma koşullarına, eşitsizliğe, güvencesizliğe karşı uluslararası mücadelenin ve dayanışmanın temellerini attılar. Kadınların sendikalarda örgütlenmeleri de aynı dönemlerde hız kazandı.

Dünyamız ve ülkemiz, çok zorlu süreçlerden geçiyor. Covid-19 pandemisi başladığından beri, emek dünyası başta olmak üzere, toplumun dezavantajlı kesimlerinin başında gelen kadın işçiler, işlerini kaybetmemek, insanca yaşayabilmek için en düşük ücretli işlerde, en kötü koşullarda çalışmayı kabullenmek zorunda bırakılıyor. Araştırmaların da gösterdiği gibi, tüm dünyada pandemiden en olumsuz etkilenen kesimlerin başında kadınlar geliyor. Eğitim ve bakım hizmetlerinin durması, kadınların evdeki yükünü orantısız şekilde arttırdı. Pek çok kadın işçi, bu hizmetlerden yararlanamadığı için işini bırakmak ya da evden sürdürmek zorunda kaldı. Bu durum,

kadınların güvenceli işlerden uzaklaşmasıyla sonuçlandı.

Bölgemizde sürmekte olan bir savaş var. Her dönem olduğu gibi, bu savaştan da en olumsuz etkilenen kesimler yine emekçiler, kadınlar ve çocuklar oldu. Petrol-İş olarak savaşın mağduru emekçilerin, kadınların ve çocukların yanındayız, barışın yanındayız.

Pandeminin yarattığı ekonomik yıkım, enflasyonun önlenemeyen artışı, ücretlerin erimesiyle ve alım gücünün büyük oranda azalmasıyla sonuçlandı. Geçim sıkıntısı tüm dünyada olduğu gibi, başta kadın işçiler olmak üzere emek dünyasını derinden sarstı. İşsizliğin artmasıyla, düşük ücretli, kötü koşullarda işlere yönelim daha da arttı. En düşük ücretli ve en kötü koşullardaki işlerde çalışanların çoğunluğunu kadınlar oluşturuyor.

Kadınların yoksullaşması, gelecek güvencesi bulunmaması şiddete daha fazla maruz kalmaları sonucunu da beraberinde getirdi. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 190 Sayılı Sözleşmesi'nin onaylanıp yürürlüğe girmesi, böyle bir dönemde daha büyük önem taşımaktadır. Petrol-İş Sendikası olarak bu konudaki ısrarlı çalışmamızı sürdüreceğiz.

Bu gidişata dur demek isteyen kadın işçiler, sendikalarda örgütlenmek isteyince, işten atılmayla karşı karşıya kalıyorlar. Pek çok sendikanın pek çok işyerinde sürdürdüğü direnişler bunun en büyük kanıtıdır.

Sendikamızda örgütlenmek için harekete geçen 17'si kadın 20 Pas South işçisi, bakanlığın yetki tespitine karşın, 17 Şubat'ta "işyerinde küçülmeye gidilmesi" gerekçesiyle işten atıldı. İşveren, hukuka aykırı bir şekilde müdahalede bulunarak, işçilerin anayasal hakları olan sendikalaşma hakkına dirençle karşılık verdi. İşten atılan çoğu kadın 20 Pas South işçisi, atıldıkları günden beri fabrika önünde direnişlerini sürdürüyorlar. 8 Mart kadınların uluslararası mücadele ve dayanışma gününde Pas South işçilerinin yanında olacağız.

YAŞASIN 8 MART, YAŞASIN EŞİTLİK MÜCADELEMİZ!

Petrol-İş Sendikası Merkez Yönetim Kurulu adına

Süleyman Akyüz
Genel Başkan

Her şey, insana yakışır iş, şiddetsiz bir yaşam için

Petrol-İş, 8 Mart'ı Pas South'ta Direnen Kadın İşçilerle Kutladı

Alman sermayeli, Arçelik, BSH gibi beyaz eşya firmalarına tedarik sağlayan Pas South fabrikasında ağır çalışma koşullarına, düşük ücretlere, kuralsız mesai saatlerine karşı haklarını aramak amacıyla sendikamız Petrol-İş'in Trakya şubesinde örgütlenmek isteyen 17'si kadın, 20 işçi, 17 Şubat 2022 tarihinde "ekonomik daralma" gerekçesiyle tazminatsız bir şekilde işten atıldı. Kadınların uluslararası mücadele ve dayanışma gününde Petrol-İş Sendikası olarak 8 Mart'ı Pas South işçisi kadınlarla birlikte kutladık. Günün anlamına dair pek çok konuşma yapıldı.

Tarih 8 Mart 2022, yer Çerkezköy Organize Sanayi Bölgesi Pas South işyeri önü. Sivil toplum örgütlerinden, sendikalardan, Petrol-İş Merkez Yönetimi'nden genel başkan Süleyman Akyüz, genel sekreter Salih Akduman, genel örgütlenme ve eğitim sekreteri Niyazi Recepkethüda, genel mali sekreter Erhan Yakışan ile Trakya, İstanbul 1 No'lu ve Manisa şubelerinden yönetici, temsilci ve üyeleri, genel merkez çalışanları, kadın örgütlerinin yanı sıra, emek kuruluşlarından, basın ve yayın organlarından pek çok kişi kadınların uluslararası mücadele ve dayanışma gününü, dayanışmaya en çok ihtiyaç duydukları dönemde Pas South işçisi kadınlarla birlikte kutlamak için etkinliğe katıldı.

Açılışı Trakya şube başkanı Mehmet Kaya'nın yaptığı etkinlikte ilk sözü genel başkanımız Süleyman Akyüz aldı. Akyüz, direniş alanında 8 Mart vesilesiyle Petrol-İş'in öne çıkan kadın direnişlerini hatırlattı, sendikanın ilk grevi Berec grevinin de bir kadın grevi olduğunu vurguladı. Konuşmasının ardından Pas South işverenini anlaşmaya, işçilerin

en temel haklarını ve taleplerini kabul etmeye çağırdıktan sonra, Pas South'da direnen işçilere, şube yönetimine başarılar dileyerek tüm kadın işçilerin 8 Mart kadınlar gününü kutladı.

Genel başkan Süleyman Akyüz, konuşmasını şöyle sürdürdü: "*Değerli arkadaşlar, çok anlamlı bir günde bir araya geldik. Pas South işçilerini hem direnişlerini hem 8 Martlarını kutlamak için buraya geldik. ... Bugün 8 Mart dünya kadınlar günü, onu kutlamadan önce 8 Mart'la ilgili bir kaç şey söyleyeceğim. 8 Mart tam da bu nedenlerden dolayı doğmuştur. Bugün sizlerin yaşadığı sorunlardan dolayı doğmuştur. 1800'lü yıllarda tekstil işçisi kadınlar, çalışma şartlarını düzeltmek, daha iyi ücret almak, güvenceli bir yaşam, çalışma saatlerinin kısaltılması için mücadele vermişlerdir. Bu mücadeleleri o günden başlamış, bedeller ödenmiş ve ağır koşullar içerisinde mücadele edilmiş. ...*

O günün koşulları bugün devam ediyor. Sadece üretim araçları ve iletişim araçları değişti. Başka bir şey değişmedi, zihniyet değişmedi, anlayış değişmedi, sömürü anlayışı ve düzeni değişmedi. O yüzden arkadaşlarımız daha güvenli çalışmak, daha iyi çalışma şartlarına sahip olmak, haklarını geliştirmek için sendikaya üye oldular. Anayasal bir hak olan sendika üyeliğini hazmedemeyen işveren ilk etapta işçileri çıkartmakla tehdit ediyor. Dolayısıyla bizim vereceğimiz mücadele anayasal ve yasal hakkımız olan örgütlenme hakkımızı korumak. Biz işimizi istiyoruz, kimse macera peşinde değil, dolayısıyla biz üzüm yemek istiyoruz, bağcıyı dövmek değil. Hakkımızı istedik ve elde edinceye kadar mücadelemizi devam ettireceğiz.

Bu sendikanın 71 yıllık tarihinde kadın eylemlerinin çok büyük önemi vardır. Sendikamızda pek çok büyük kadın eylemi yaşanmıştır. Petrol-İş Sendikasının ilk grevi Berec grevidir. 1964 yılında 1100 kişiyle 41 gün süren bir greve çıkılmış ve 1100 kişinin yarısı-

na yakını kadınlardı. İlk kadın grevimiz o dönem yaşanmıştır. 2006 yılında Novamed'de 448 gün süren bir grev ve direniş yaşadık, uluslararası bir şirketti. Yine uluslararası bin şirket olan ve şube başkanıyken yaşadığımız Bericap eylemi 209 gün sürdü, 7 ay. Ardından Flormar'ı duymuşsunuzdur, 10 ay sürdü. Ve bugün de buradayız, düşünceler değişmiyor, anlayışlar değişmiyor. Bunları değiştirmenin yolu birlikte mücadele etmekten, birlikte hareket etmekten geçiyor, örgütlülükten, sendikalı olmaktan geçiyor.

Kadın-erkek eşitliğinin sağlanmasında sendikal örgütlülüğün önemi açısından hatırlatmak istiyorum. Petrol-İş olarak eşitliğin sağlanmasını, kadın haklarının korunmasını öne çıkaran maddeleri tüzüğümüze, toplu iş sözleşmelerimize koyuyoruz. Eşitsizliği ortadan kaldırmanın yolu örgütlülükten, sendikalı olmaktan geçiyor."

Konuşmasının ardından Pas South'ta direnen kadın işçilere karanfillerini takdim ettikten sonra sözü Petrol-İş Kadın Dergisi genel yayın yönetmeni ve sendikanın toplumsal cinsiyet çalışmaları sorumlusu Selgin Zırhlı Kaplan aldı.

Kaplan, konuşmasına, kadınların çalışma yaşamında eşitlik için başlattıkları mücadelenin tarihine değinerek başladı. Petrol-İş'li kadınlar adına da konuştuğunu belirten Kaplan, şunları söyledi: "*Evde, işte, fabrikada, tarlada çalışan, emeğiyle iz bırakan tüm kadınları Petrol-İş adına selamlıyorum.*

8 Mart'ın tarihçesinde de sıkça söz edilen, 1909 New York kadın gömlek işçileri grevini başlatan, sendikalı oldukları için işten atılan Triangle gömlek fabrikası işçileri olmuştur. Sendikalı olmak istemelerinin en büyük sebebi, düşük ücretlere ve uzun çalışma saatlerine dur demekti. Triangle işvereninin sendika düşmanı tutumu, grevin tüm şehre sıçramasıyla sonuçlandı. O günden sonra kadınların sendikalarda örgütlenmeleri hız kazandı.

113 yıl önce kadınların başlattığı hak mücadelesi, günümüzde de, çok da farklı olmayan taleplerle sürüyor. Bugün

de kadınlar insana yakışır iş için, düşük ücretlere karşı, şiddete ve tacize karşı, ayrımcılığa karşı sendikalarda örgütlenerek, bir arada olmanın gücüyle mücadelesini sürdürüyor.

Bu mücadele yersiz değil, kadınların sendikalı olmak istemeleri sebepsiz değil. Bugün, rakamları çok tartışılan resmi istatistikler bile, çalışabilecek durumda olan her 100 kadından sadece 30'unun çalışma yaşamında yer aldığını gösteriyor. Kadınlar, küresel ölçekte erkeklere göre yüzde 30 daha az ücret alıyor. Kadınlarla erkekler arasındaki eşitsizlik, koşullar bu şekilde devam ederse 136 yılda kapanacak.

Tüm bu koşullar altında, 20 bin gömlek işçisi kadının New York'taki büyük grevinden 113 yıl sonra, Pas South işçisi kadınlar da insana yakışır iş, eşit ücret, güvenceli gelecek için anayasal hakları olan örgütlenme hakkını kullandılar. Sendikalı olmak istediler, işverenleri sendikalı olmalarını istemedi.

İstemedi, çünkü kadın işçilerin ne zaman aile kuracaklarına, ne zaman anne olacaklarına kendisi karar vermek istedi;

Sendikalı olmalarını istemedi, çünkü insanca yaşama sınırının altında düşük ücretlere razı olmalarını, sessiz kalmalarını istedi.

Sendikalı olmasınlar istedi, çünkü şiddete ve tacize uğradıklarını görmezden gelmek istedi. Pas South işçisi kadınlar örgütlenmesin, her türlü koşula razı olsun istedi.

Petrol-İş'li olmak için 17 Şubat'tan beri kış soğuğuna, baskıya, engellemelere karşın burada direniyorlar. Petrol-İş'li Kadınlar olarak direnişlerini selamlıyor, bir an önce sendikalı olarak işlerine dönmelerini temenni ediyoruz. Yaşasın 8 Mart, Yaşasın kadın dayanışması!"

Kaplan'ın ardından, greve destek amacıyla aramızda bulunan kadın örgütü temsilcileri söz alarak dayanışma duygularını dile getirdiler.

Etkinlikte, ilerleyen zamanlarda Petrol-İş şubelerinden destek için gelen kadın üyeler, genel merkez çalışanı kadınlar, Pas South'ta direnen kadın işçilerle birlikte toplu fotoğraf çekimine sıra geldi. Fotoğraf çekimlerinin ardından halaylar çekildi, türküler söylendi. Daha sonra etkinlik sona erdi. ■

PAS SOUTH'DAKİ 8 MART BULUŞMASI INDUSTRIALL KÜRESEL SENDİKA SAYFALARINA TAŞINDI

IndustriALL küresel sendikanın *www.industriall-union.org* adresli web sitesinde 25 Mart tarihinde yayınlanan "Türk kadınları düşük ücretlere karşı mücadele ediyor" başlıklı haberde Türkiye'deki IndustriALL'a üye sendikaların 8 Mart etkinlikleriyle gündemlerine yer verildi. Petrol-İş Sendikası olarak 8 Mart'ta, Trakya şubemizde örgütlendikleri için işten atılan ve hakları için Pas South'da direnen kadın işçilerle yaptığımız etkinliğin ayrıntıları şu şekilde paylaşıldı: "*8 Mart'ta Petrol-İş Sendikası, Çerkezköy'de PAS South'ta direnen kadın işçileri desteklemek için bir etkinlik düzenledi. Pas South firması, Şubat ayında sendikayı üye oldukları için 17'si kadın 20 işçinin sözleşmesini feshederek işten çıkartmıştı.*"

KADIN AJANDASI

Hazırlayan: Elif Ülker

6 Nisan 1983

1 Mart 1935 tarihinde 17 kadın milletvekiliyle Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk kadın milletvekili ünvanını paylaşan eğitimci ve siyasetçi **Fakihe Öymen** hayata veda etti. Öymen, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin beşinci, altıncı, yedinci ve sekizinci dönemlerinde İstanbul ve Ankara milletvekilliği yaptı. Milletvekili olmadan önce, Bursa Kız Lisesi'nde müdürlük yapıyordu. (Doğum: 1900)

Fakihe Öymen

Irène Joliot-Curie

17 Mart 1956

Fransız bilim insanı, bilim dünyasında "radyoaktivitenin kızı" olarak anılan **Irène Joliot-Curie**, gözlerini hayata yumdu. Ünlü Nobel ödüllü Marie Curie ve Pierre Curie'nin kızları ve Frédéric Joliot-Curie'nin karısı idi. Kocası ile birlikte yapay radyoaktivite keşfiyle 1935'te Nobel Kimya Ödülü kazandı. (Doğum: 12 Eylül 1897)

Frances Perkins

10 Nisan 1880

Amerikalı işçi hakları savunucusu, toplum bilimci, **Frances Perkins** dünyaya geldi. 1933-1945 yılları arasında ABD'de çalışma bakanlığını yürüterek, bu makamda en uzun kalan kişi ünvanını kazandı; ayrıca hükümette bakanlık yapan ilk kadın. Onun dönemi, çalışma yaşamında gelişmelerin kaydedildiği, sosyal güvenlik politikasının oluşturulduğu, hükümetin sendikaları taraf olarak kabul ederek görüşmeye başladığı dönemdir. Perkins, vasıflı işlerde kadınların da çalışabilmesi için girişimlerde bulunmuştur. (Ölüm: 14 Mayıs 1965)

Irène annesi Marie Curie'yle, 1923

Fatma Suzan Kahramaner

21 Mayıs 1913

Türkiye'nin ilk kadın matematikçilerinden, Fatma Suzan Kahramaner dünyaya geldi. İstanbul Üniversitesi'nden mezun olduktan sonra Kerim Erim danışmanlığında doktorasını tamamladı. 1968 yılında profesör unvanını aldı. 1978-79 yılları arasında İstanbul Üniversitesi Matematik Bölüm Başkanı olarak görev yaptı. (Ölüm: 22 Şubat 2006)

Cemile Nezahat Baydur

16 Nisan 2021

Türkiye'nin özellikle nümizmatik (sikke veya kâğıt para inceleyen) dalda uzmanlığı ile arkeoloji dünyası için büyük önem taşıyan Cemile Nezahat Baydur vefat etti. Çeşitli müzelerin yanısıra Side, Kastabos ve Kadirli arkeolojik kazılarında çalıştı, 1982-1992 yılları arasında Tarsus-Donuktaş kazılarını yönetti. (Doğum: 16 Eylül 1926)

Rose Schneiderman

Rose Schneiderman Kadın Sendikalar Birliği'nin bir toplantısında, 1910 civarı

16 Nisan 1882

Bir sendikanın ulusal bürosuna seçilen ilk kadın sendikacı Rose Schneiderman dünyaya geldi. On üç yaşında çalışmaya, 21 yaşında sendikal örgütlenme çalışması yürütmeye başlayan Schneiderman, 1906 yılında New York Kadın Sendikalar Birliği'nin başkan yardımcılığına seçildi. 1909 yılında 20 Binin İsyanı olarak anılan Kadın Gömleği İşçileri grevinde Uluslararası Kadın Giyimi İşçileri Sendikası'na yardım etti. 1917'de New York Kadın Sendikaları Birliği başkanlığına ve 1926'da Ulusal Kadın Sendikaları Birliği başkanlığına getirildi. 1933 yılında Ulusal Çalışma Danışma Kurulu'nda görev aldı. Schneiderman burada ev işçilerinin sosyal güvenliği ve kadın-erkek ücret eşitliği için mücadele etti. Oy hakkı mücadelesinde kadın işçilerin rol alması gerektiğine inanıyordu. Günümüzde popülerliğini koruyan "Kadın işçiler ekmek istiyor, ama gül de" sözlerini 1911 yılında söylemiştir.
(Ölüm: 11 Ağustos 1972)

PETROL-İŞ SENDİKASI TARİHİNDEN BİR KADIN GREVİ:

LİBA LABORATUVARI GREVİ 22 Mayıs - 17 Haziran 1974

Liba Laboratuvarı'nda artan memnuniyetsizlikler sonucu işçiler Petrol-İş'te örgütlenmeye karar verdi. Çok düşük ücretlerde çalışmayı sürdürmek istemeyen çoğu kadın Liba Laboratuvarı işçisi, işverenin önerdiği ücreti kabul etmeyerek sözleşmeyi imzalamayı reddederek, greve çıkma kararı aldılar.

22 Mayıs 1974 günü başlayan greve kadın üyelerin tamamı katıldı. Kadın işçilerin grevde aktif rol aldıkları dönemin yayınlarında grevle ilgili haberlerde sık sık vurgulandı.

29 gün süren grev, işçilerin taleplerinin kabul edilmesi sonucu başarıyla sonuçlandı, 17 Haziran 1974 günü işbaşı yapıldı.

Grevle ilgili bir haberde, kadın üyelerin kararlılığı şu cümlelerle aktarılıyor: "*Greve katılan ve çoğu hanım olan üyelerimiz, 'isteklerimiz kabul edilinceye kadar greve devam edeceğiz. Azimli ve kararlıyız' demektedirler.*"

9-11 Nisan 1972

Petrol-İş Sendikası 14. Genel Kurul Kararı: "KADIN VE GENÇLİK KOLLARI KURULMALIDIR"

Petrol-İş Sendikası'nın 9-11 Nisan 1972 tarihleri arasında yapılan 14. Genel Kurulu'nun çalışma raporunda "Yaklaşım ve Öneriler" bölümünde Türk-İş Sendikaları için sunulan önerilerden dördüncüsü, kadın ve gençlik kollarının kurulması gerektiğine dairdi. Gençleri ve kadınları örgütleyen sendikaların başarıyı yakalayacağını belirten önerinin tam metni şöyle:

"***4 - Kadın ve Gençlik Kolları Kurulmalıdır:*** *Toplumun her katında olduğu gibi, işçi hareketi içinde de, gerek genç işçilerin, gerek kadınların, olayları görüş açıları değişik olabilmektedir. Bu görüşleri açıklıkla bilmekte yarar vardır. Gençler ve kadınlar toplumun aktif unsurlarıdır. Onların inançla ve organize bir güçle katılacakları hareketlerin başarı şansı fazla olacaktır.*"

4 MAYIS 1935

Brezilyalı kadın hakları savunucusu, öğretmen, oy hakkı mücadelecisi, yerli hakları aktivisti **Leolinda de Figueiredo Daltro**, dünyaya gözlerini yumdu. Brezilyalı kadınların oy hakkını savunan Cumhuriyetçi Kadınlar Partisi'nin 1910'daki kurucularından biriydi.
(Doğum: 14 Temmuz 1859)

Pas South'ta Direnen Kadın İşçilerle Söyleşi

"Tek isteğimiz sendika ve insana yakışır iş"

Pas South'ta 17 Şubat'ta başlayan direniş, insana yakışır iş ve sendikalı çalışma hakkı için. Alman işveren, çoğu kadın olan çalışanlarının haklarına saygı göstermiyor, düşük ücretlerle çalıştırıyor, istediği zaman eve gönderip işe çağırıyor, iş kazasında hastaneye göndermiyor, sendikalaşma haklarını tanımıyor. Kısacası, yüz yılı aşkın bir süredir mücadeleler sonucu elde edilen hakları bir kalemde silmek istiyor. Hepsi bu kadar değil tabii, en iyisi kendilerinden dinleyelim.

Söyleşi: Selgin Zırhlı Kaplan

Pas South'da direniş alanında Petrol-İş Eğitim Servisi'nin eğitim vereceğini öğrendiğimizde biz de direnişteki kadın işçilerle söyleşi isteğimizi dile getirdik. Eğitim Sekreterimiz Niyazi Recepkethüda olur deyince Trakya şube başkanı Mehmet Kaya'ya haber verdik, hem eğitim hem söyleşi için kadın direnişçilerle Pas South işyeri önünde buluşuldu. Eğitim servisi eğitime başlamadan önce kadın işçilerle söyleşimizi gerçekleştirdik.

Sizi tanıyalım, isminiz nedir, kaç yıldır Pas South'da çalışıyorsunuz?

İsmim **Yeliz Tabakçı**. 23 yaşındayım, bekârım. Dört buçuk senedir burada çalışıyorum. Kablo montaj elemanıyım.

İlk işyeriniz mi, daha önce çalıştınız mı?

Çalıştım, burası altıncı işyerim. Çok küçük yaşta başladım çalışmaya.

Daha önce hangi işlerde çalıştınız?

Gaziosmanpaşa'da çalışıyordum daha önce, çorap fabrikasında. Sonra pantolonda çalıştım, laboratuvarda çalıştım. En uzun çalıştığım yer burası, dört buçuk sene. Tekstili sevmedim, arkadaşlarım var diye gidiyordum, ama kablo montajı gerçekten sevdim.

Ailenizle mi yaşıyorsunuz? Evet

İçeride ne yaşadınız, neden sendikaya ihtiyaç duydunuz?

İçeride hiçbir hakkımız yoktu, sadece kuru bir maaşımız vardı. Onu da zaten gelmezsen kesiyorlar, prim veriyorlar üç kuruş, onu da geri alıyorlar, yetmiş liralık bir prim, bir gün gelmezsen geri çekiliyor. Sürekli mesai yaptırıyorlar, doğru dürüst para alamıyorduk, hesapladığımız gibi çıkmıyordu paralar. Diyelim ki telafi filan da değil, normal mesai yapıyorsunuz, biraz fazla maaş bekliyorsunuz, içeri gidip haber veriyorsunuz -ben tutuyorum çünkü-, "*şu kadar mesai yaptım*" diye, "*yok*" diyor, "*yanlış*" diyor. Zaten kendisi yazıyor, belki sen yanlış yaptın, bu kadar insan kapına geliyorsa bir şey var demek ki.

Sürekli sen doğrusun, biz haksızız. Son dönemde sürekli evdeydik, kışın nedense pek iş olmaz burada fazla. Biz yazın bol mesai yaparız, kışın borçları öderiz genelde. Kışları da sürekli bizi eve gönderiyorlardı. Eve gönderince bize telafi yaptırıyorlar.

Nedir telafi çalışması tam olarak?

Eve gidiyorsun, paranı alıyorsun, maaşın tam yatıyor, ama sürekli yazılıyor. 45 saat boyunca borç ödüyorsun. Çalıştığımızın karşılığını alamıyorduk. Biz burada gerçekten sürekli mesaiye geliyoruz, işimizi de yapıyoruz.

Mesela bize verilen bir sayı var günlük, 430 mesela, biz 450 yapıyoruz, 460 yapıyoruz. Fazla fazla yapıyoruz ama kesinlikle fazla para alamıyoruz. Ne kadar çalışsan da yetmiyor, sürekli eksik çıkıyor.

Ne zaman çalışılacağına işveren mi karar veriyor?

Evet, çağrıya dayalı çalışıyoruz.

Çalışacağınız saatleri önceden haber veriyorlar mı?

Bazen veriyorlar, bazen vermiyorlar. Bazen "*görüyorsun iş yok zaten, bu hafta izne çıkaracağım, istiyor musun*" diyor. İstemiyoruz tabii, kim ister ki, neden evde kalalım, neden borçlanalım, kimse istemiyor ama yapacak bir şey yok, orada imza attırıyorlar bize bizim isteğimizmiş gibi.

Başka ne tür sorunlar yaşıyordunuz?

Genel olarak mesai konularında sorun yaşıyorduk. Geliyorsun mesela, mesaiye kalacak mısın diye soruyor, bir kere soruyor hayır diyorum, on kere daha gelip soruyor, kalacaksın, kalacaksın diyor. Bu mobbingtir, sürekli geliyor ve sonunda mesaiye kalıyorsun. Kalmayınca gelip hesap soruyor 'neden gelmedin, ne işin vardı'. Sürekli baskı oluyordu.

Sendika konusu nasıl açıldı?

Bunlardan dolayı sendikaya başvurdu arkadaşlar, biz de onlara destekçi olduk. Arkadaşlarımızla aile gibiyiz zaten. Sürecin en başından beri varım. Toplantıya da katıldım.

Üretim sırasında yaşadığınız sorunlar oluyor muydu?

Evet içerisi çok soğuk oluyordu. GoZero* adlı bir proje nedeniyle bizi sürekli donduruyorlardı, gelip "*açmayacağız doğalgazı, mont giyin*" diye uyarıyorlardı. Biz montlarla çalışıyorduk, montlarla da rahat çalışamıyorsunuz, ince bir iş, öyle kalın kalın giyinemezsin. Ondan sonra sayı düşünce de "*neden sayı düştü*". E soğuk yani. Gerçekten de çok soğuk, montla çalışmak da kolay değil, eldivenle ya da. GoZero kapsamı altında bizi sürekli öyle çalıştırıyorlardı. Bir yeri açın en azından, on dakika açın diyoruz, biraz ısınsın. "*Burayı açarsam karşısı ister, orayı açarsam burası ister*" diyordu, neticede bütün gün soğuktan donuyorduk.

Tam olarak nasıl bir iş yaptığınız?

Biz BSH'a çamaşır makinesindeki kabloları döşüyoruz. Yuvarlak bir bord var, bordda beş kişi çalışıyoruz. Arkada da paketçimiz var. Herkesin bir numarası var, ben ekip lideriydim. Bordu okutuyordum, gönderiyordum. Malzemeleri takıyordum, sonra bir, iki, üç, dört, hepsi kablolarını takıyor, ondan sonra yine önüme geliyor. Ben onu okutuyorum makineden, testten geçiriyorum, sonra paketçiye veriyorum, o da kontrol ediyor. Öyle BSH'a gönderiyorduk.

Ücretleriniz nasıldı, çalışanlar arasında ücret farkı var mıydı?

Asgari ücret alıyorduk. Depodakiler daha fazla alıyor. Depoda çalışanların hepsi erkek. Ben dört yıllık çalışanım mesela, ama yeni başlayan da aynı ücreti alıyordu. Hatta ben dört seneliğim, beş senelik birinden yüz lira daha fazla alıyordum. Bunu neye göre seçiyorlar gerçekten bilmiyorum. Gidip sorsanız zaten şu cevabı veriyorlar: "*Maaşınızı birbirinize söylemeyin, yasak.*" Toplantı yapıyorlar mesela bize 'e-devletinizi vermeyin, maaşınızı söylemeyin' diye. Ama başka zaman biz daha önce buraya sendika gelsin diye başvurduğumuzda hepimizin e-devlet bilgilerini topladılar.

Haftalık çalışma süreniz ne kadardı?

Normalde günlük sekiz saat, ama sürekli mesai yazıyorlar. Bir haftada mutlaka üç gün mesai yazıyorlar. Haftasonlarını da şimdi zorunlu kılmışlar herhalde. Haftalık normalde 40 saat ise, en az üç gün ekleyin. En az üç gün herkesi çağırıyorlar. Yani daha fazla da olabilir. Hepimize mesai yazıyorlar, fazla fazla çalışıyoruz. Mesai parası da alamıyoruz. Düşünün mesela 150 saat borcunuz mu var? Üç buçuk üç buçuk onu ödetiyorlar size, ne kadar olabilir ki? 150 saat üç buçuk üç buçuk bir ay boyunca kal, hiç para alamıyorsun.

Aileniz ne diyor direniş konusunda?

Bana destek oluyorlar, o konuda bir sıkıntım yok.

* GoZero: İklim koruma ve karbon salınımını azaltmak amacıyla Pas South firması tarafından 2020 yılında uygulanmaya başlayan enerji tasarrufu projesi.

Yeliz Tabakçı, 23 yaşında, dört buçuk senelik Pas South işçisi, kablo montaj elemanı:

"Hepimize mesai yazıyorlar, fazla fazla çalışıyoruz. Mesai parası da alamıyoruz."

Sizi tanıyalım?

İsmim **Nihal Cin**. 35 yaşındayım. 2018 yılı dokuzuncu ayın beşinde Pas South fabrikasında işe başladım. Üç buçuk yıldır burada çalışıyorum.

Başka yerde çalışmışlığınız var mı?

Farklı fabrikalarda çalıştım, fabrika deneyimim var. Atak farmada çalıştım kozmetik üzerine. Tekstil üzerine çalıştım.

Sendika var mıydı çalıştığınız yerlerde?

Hayır, hiç birinde yoktu.

Pas South'ta ne iş yapıyorsunuz?

İlk başta elektronikçiydim. Sonra tabancacı oldum. İki kişilik iş yaptırıyorlar bana. Mesela bord başında bir eleman daha gerekiyor, ama oraya eleman vermek yerine beni kullanıyor.

Benim hızımdan yararlanıyorlar. Bu konuda bayağı sıkıntı yaşattılar bize. En fazla da mesailer konusunda.

Sizi nasıl etkiledi mesai meselesi?

Mesela izin günlerimizi, yıllık izinlerimizi onlar istediği zaman kullanabiliyorduk. Ya da telafi yaptıklarında kullandırıyorlardı.

Nihal Cin, 35 yaşında, üç buçuk yıldır Pas South'ta tabancacı : *"Yıllık izinlerimizi onlar istediği zaman kullanabiliyorduk ya da telafi yaptıklarında kullandırıyorlardı."*

Benim çocuğum Samsun'da, 11 yaşında, ailemin yanında yaşıyor. Ben çocuğumun yanına dört buçuk yılda bir kez gidebildim. Onların yüzünden.

Siz süreci nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bu sürece başlamadan önce bize epey vaatlerde bulundular. İlk önce 13 arkadaşımız çıkarıldı. Sonra işin ciddiyetini anladıklarında bizimle toplantı yaptılar.

İlk atılanlardan değilsiniz o zaman?

İkinci grupla atıldım. 25'e 2 maddesinden. El salladım, uygunsuz hareketlerde bulunmuşum, ahlaka aykırı işler yapmışım. Mola saatimde beni içeride çalışıyor olarak gösteriyor. Sonrasında vaatler verildi.

Ne tür vaatler biraz açar mısınız?

Bizim % 50 Pazarımız vardı, onu % 200 yaptı. Pazar günü yüz elli lira verecekse iki yüz elli veriyor. Primlerimiz üç yüz Lira oldu.

Siz de atıldıktan sonra mı oldu bunlar?

Daha içerdeydim o zaman. Sonra bir maaş ikramiye verdiler. Neden böyle yapıyorsunuz diye sorduğumuzda ise sendikanın girmesini istemediklerini, vs. söylediler.

Neden istemediklerini açıkladılar mı?

Sorduk neden istemiyorsunuz diye, "*buraya sendika giremez, istedikleri kadar yetki de alsalar biz itirazda bulunacağız. Sizin süreciniz iki üç yıl sürer*" dediler. Yine yılmadık. Sonra bize "*dışarıdaki arkadaşlarınıza destek verebilirsiniz*" dediler. Aslında niyetleri destekleyenleri tespit etmekmiş, biz de buna kandık. Mola saatinde kapının önünde el salladığım için, içeride 'Petrol-iş Sendikası' diye bağırdığım için 25'e 2 maddesinden, yani yüz kızartıcı olaydan atıldım.

Başka ekleyeceğiniz bir şey var mı?

Benim 225 saatim vardı, üç buçuk saatle bunu ödeye ödeye 157 saate düşürdüm. Maaşımı yatırıyor, sigortamı ödüyor, bana da dilekçe yazdırıyor, 'memlekete gidiyorum, bu yüzden telafi iznine çıkıyorum' diye.

Telafi izin belgesi imzalattırıyorlar. Bazen siparişler çok oluyor, izin dönüşü, bizi mesaiye bırakıyorlar, sonradan hiçbir ücret ödemiyorlar. Her şekilde mağdur oluyoruz.

Ben çocuğuma da para yolluyorum. Ama mesai yaptığım halde, elime hiç bir şey geçmediği için sıkışık durumda oluyorum. Bu durum yıllardır böyle. Onlar istedikleri zaman izne çıkıyoruz, istedikleri zaman çalışmak zorunda kalıyoruz. İşçinin içeride hiç bir değeri yok.

Ne tür sözleşme yapılıyor işe girerken?

Süresiz sözleşme.

Anlatmaya devam ediyordunuz...

Sonra doğalgazı kapattılar. Kalın giyinmemize de izin vermediler, tişörtlerinizle çalışacaksınız dediler.

Nedeni nedir? Montların üretim sırasında olumsuz bir etkisi mi var?

Aslında hiç bir zararı yok bana. "*Herkes aynı giyinecek, herkes aynı olacak*" dediler. Aralığın 25'inde yeni CEO geldiğinde toplantı yaptılar, bu sorunu dile getirdik, "*üşüyoruz*" dedik, "*polar istemiştik ne zaman vereceksiniz*" diye sorduk. "*Siparişlerini verdik, gelecek*" dediler. Ama gelmedi. Biz işten atıldıktan sonra içerideki arkadaşlarımıza polarları verildi.

İş güvenliği önlemleri ne durumdaydı?

Bizim yaptığımız işler kablo montaj, modül tutucuları var, ağır modeller geldiğinde tutucuları kapatamıyoruz, eldiven istiyoruz, eldiven vermiyorlar. Eldiven de verilirken bir aylık veriliyor, imza karşılığı, eldiven iki günde gidiyor zaten.

Eldiven öyleyse eller nasıldi kim bilir?

Eldiven kullanmadığımızda ellerimiz şişiyor, tırnaklarımızın altı iltihap topluyordu. Çalışamayacak duruma geliyorduk. Baktık olacak gibi değil, biz de sendikaya üye olduk. İyi ki de yapmışız.

Eşiniz ne diyor bu duruma?

Sonuna kadar destekçim eşim. Bu iş oluncaya kadar direnişe devam etmek zorundasınız diyor. Bu yola bir kere baş koymuşsun, arkadaşlarını yalnız bırakmak kesinlikle olmaz, gideceksin tabii diyor.

Servislerle sorun yaşıyor musunuz, evinize yakın yerde mi indiriyor?

Ben evimin iki sokak aşağısında biniyorum, rahatım, ama evinden uzakta binen arkadaşlar var, onlar gece vardiyasında tedirgin oluyorlar bir kadın olarak.

Sizi tanıyalım...

İsmim **Gökçe Damar**.

Evli misiniz, çocuğunuz var mı?

Eşimden ayrıyım şu anda, 7 yaşında bir kızım var, birinci sınıfa gidiyor.

Kim bakıyor çocuğa? Annem bakıyor.

Ne zamandır Pas South'tasınız?

2020 yılı sekizinci ayın altısından beri çalışıyorum. 17 Şubat 2022'de sendikaya üye olduğumdan dolayı, hatta elebaşlarından biri olarak, ilk atılanlardan biriyim.

Ne iş yapıyordunuz içeride?

Arçelik kablo montajda çalışıyordum, kablo gruplamada. Arçelik fabrikasına yapılan kurutucu makinelerinin ana motor kabloları, makinenin çalışmasını sağlayan kablolar bizim elimizden geçiyordu.

Tam olarak nasıl bir iş bu? Bedensel olarak zorluyor muydu sizi?

Sekiz saat boyunca ayakta çalışıyorduk, oturmak yoktu mola haricinde. Yeri geliyordu, mesai olduğunda 12 saat ayakta çalışıyorduk. Varicon diye bir bölüm var, kablolar burada kesiliyor, ölçülüyor, basılıyor, sonra kablolar ön montaja geliyor.

Ön montajda adreslemesi yapılıyor, sonrasında bizim olduğumuz bölüme, arabalara hazır bir şekilde getiriliyor biz de bunların gruplamasını yapıyoruz. Örneğin bir model var, o modelin ürün ağacı var, o ürün ağacındaki modelin aynı şekilde montajlamasını, gruplamasını yapıyoruz.

Başka bedensel rahatsızıklar var mıydı?

Bel ağrısı oluyor, ayaktasınız ayaklarınız sürekli ağrıyor...

Nihal Cin: Alerji çok yaygın. İçerdeki insanların yüzde sekseni zaten sinir sıkışmasından hasta.

Gökçe Damar: Ben genel olarak Arçelik bölümünde çalıştım. İş olmadığı zamanlar, yani Arçelik bölümünde işler sıkıntıya girdiği zaman, BSH bölümünde değerlendirme yaptılar, yeri geldi tabancacı olarak, yeri geldi kablo gruplama olarak... İşten çıkartılmadan bir buçuk hafta öncesine kadar BSH'ta tabancacıydım.

Siz nasıl dahil oldunuz sürece?

Bir arkadaşım bana anlattı, "*fabrikada sendika olmasını ister miydin, üye olmayı düşünür müydün*" diye. Hiç düşünmeden "*evet olmayı isterdim*" dedim.

Sendikayla neler değişecek sizce?

Asgari ücretten daha yüksek bir ücret alacaksın, hakların olacak, işveren seni her istediğinde, kafasına göre kapının önüne koyamayacaktı. İstediğinde 'şunu yap, bunu yapmak zorundasın' diye beni kendi bölümümden alıp başka bölüme aktaramayacak.

Hiç deneyiminiz olmayan bir bölümde çalışmak nasıl hissettiriyor?

O anda aslında direkt istifayı verip çıkmak geliyor insanın içinden. Çünkü alıştığın bölüm farklı, orası farklı. İşi hiç bilmiyorsun. Bunu ben bizzat vardiya amirine de dile getirdim, "*bunu yapamıyorum, zorlanıyorum, istenen sayıyı burada veremiyorum*" diye. Kendi bölümümde istenen sayının kat kat üzerine çıkıyorum. Ama çok tecrübeli olmadığım bir bölümde istenen sayıyı çıkartamıyorum diye belirttim. Yapamıyorum dediğimde vardiya amiri bana "*diğer insanlar nasıl yapıyorsa sen de yapacaksın bir şekilde*" dedi. Bunun üzerine çalışmak zorunda kaldım, 17 Şubat'a kadar.

Siz mesailer için ne düşünüyorsunuz?

İşe girerken bize mesai zorunlu değil diye söylendi. Birkaç kere mesaiye gelememe durumum oldu. Rahatsızdım, hastanedeydim ve serum takılıydı. Buna rağmen mesaiye gelmedim diye beni yargıladılar. Hastanede olduğumu, gelemeyeceğimi söyledim. Telefonda bir şey söylemediler, ama ertesi gün benden hastane barkodu istediler. Hastanede olduğumu kanıtlamamı istediler. "*Mesai varken neden gelmiyorsun, neden haber vermiyorsun*" dediler. Bu şekilde sıkıntılar yaşadık.

İş güvenliği önlemleri nasıldı?

Daha önce bir iş kazası geçirmiştim. Terminaller vardı, kompresör tablosunda, üç tane terminal. Altı tane kesik oluştu işaret parmağımda. O akşam vardiya amiri bana "*gece vardiyasına kalacaksın*" dedi. Sinirlendiğim için soketi çektim aniden, soketi çekince terminalden boşandı ve terminaller parmağımı kesti. Vardiya amiri anında pansuman yaptı ama elimde parmağımdan bileğime doğru ağrılarım oldu, hastaneye göndermesini istedim, bana çok tepkili davrandı. Başta göndermek istemedi, sonra diretince, "*çalışamıyorum devam edemeyeceğim*" dediğimde mecburen göndermek zorunda kaldı. Gönderirken bana aynen şu sözleri sarfetti: "*Üzerindeki iş kıyafetini çıkart, kartını bırak, işyerinde kaza geçirdiğini değil de evde bıçakla ya*

Gökçe Damar, 2 yıldır Pas South'ta, hem annesine hem kızına bakıyor:

"Sekiz saat ayakta çalışıyorduk, mesai olduğunda 12 saat. Oturmak yoktu mola haricinde."

Nalan Arslan, üç buçuk yıldır Pas South işçisi :

"Arkadaşlarımın eşi izin vermeseydi burada olamazlardı. İçeride, eşi izin vermediği için üye olamayan arkadaşlarımız var."

da başka bir şekilde parmağını kestiğini söyle." Parmağımda bir tane kesik olsa tamam, bıçakla kesildi derim, ama beş tane altı tane kesiğim var, ben b unu doktora nasıl izah ederim dediğimde bana bağırdı ve o şekilde gönderdi hastaneye. Hastaneye gittiğimde de iş kazası geçirdiğimi direkt dile getirdim. İfadeye gittiğimde şikayetçi olmadım, hatanın bende olduğunu söyledim. Sonrasında tekrar bir iş kazası geçirdim, yakın zamanda, işten çıkartılmadan bir iki ay öncesinde. Kabloları birbirine bağlamak için klips var, tabanca var. Bir anda kabloyu parmağımla beraber klipsledim. Kelepçe deniyor. Parmağım o kabloyla birlik te kelepçenin arasında kaldı. Arkadaşlara seslendim *"hemen klipsi kesin"* diye.

O gün başka bir vardiya amiri vardı, parmağıma buz koymamı söyledi, bir kaç saat buzla beni beklettiler. *"Seni hastaneye gönderemem çünkü iş kazası diye geçecek"* dedi. *"Hata bende olabilir, şikayetçi olmayacağım beni hastaneye gönderin"* dedim ama göndermediler.

İş çıkışında parmağımda şişme oldu, ağrıdan duramadım evde, bir iki saat zor dayanabildim. Dıştan bakıldığında parmağımda herhangi bir darbe izi yoktu, şişlik vardı, hastaneye gitmek zorunda kaldım. Hastanede doktor *"sen bu parmağa ne yaptın"* diye sordu. Parmağım ezilmişti.

Yalan söylemek zorunda kaldım, evde kapıya sıkıştı dedim. Doktor *"bu kapı sıkışmasından olmaz"* dedi, bakınca anladı durumu. İşyerinde olduğunu açıklamak zorunda kaldım. *"İşyerinde oldu hastaneye göndermediler"* dedim. Şu anda iş kazası geçirsem suçlusu ben olacağım o yüzden iş kazası geçirmiş olmak istemiyorum dedim. Bu şekilde sürekli sıkıntılar yaşıyorduk.

İşyerinde hekim yok mu?

Var ama belirli günler geliyor, o gün de yoktu. O yüzden de mağdur oldum biraz.

Annenizle mi yaşıyorsunuz?

Evet, 2019'da eşimden ayrıldım. 2020'de babamı kaybettim, evde çalışan bir tek ben varım. Anneme de kızıma da ben bakıyorum. Annem babamdan dolayı maaş alıyor ama evimiz kira, hem kendi borcum hem annemin ayrıca borcu var. Annemin bu ay aldığı maaş 2700 Lira, borçları ödeyince kalan 880 Lira, hem evin kirasına, hem kredi kartı ödemesine bu parayı yetirmek zorundayım, ki yetmeyecek.

Direnişle ilgili ne söylemek istersiniz, bir mesajınız var mı?

İşverene bir mesajım var benim. Hatalarından bir an önce geri dönsünler. Biz hiç bir suç işlemedik. Esas suç işleyen onlar. Bir an önce vazgeçip toplu olarak bizimle sözleşme masasına oturmalarını, fabrikada sendikanın yetkisini tanımalarını istiyoruz.

Merhaba, siz kendinizi tanıtır mısınız?

İsmim **Nalan Arslan**. Üç buçuk yıldır burada çalışıyorum.

İlk işyeriniz mi?

Fabrika ve üretim olarak ilk işyerim.

Daha önce hangi işlerde çalıştınız?

Mağazalarda çalıştım, gıda üzerine çalıştım, iç giyim mağazasında çalıştım, fırında çalıştım, matbaada çalıştım. 12 yaşımdan beri çalışıyorum. Ama sigortalı olarak 16 yaşında çalışmaya başladım. Fabrikada çalışma açısından ikinci, üretim açısından ilk deneyimim. Garsonluk yapmıştım bir fabrikanın yemekhanesinde.

Hiç sendika deneyiminiz var mı?

Hayır. Burada üç sene önce sendika konusu açılmıştı. O zaman bilmiyordum, benden e-devlet şifremi istemişlerdi, vermiştim, kontrol etmişlerdi sendikayı, olmadığını görmüşlerdi.

İlk çıkartılan 13 kişi arasında mıydınız?

Evet, hatta ilk üç.

Sizi hangi gerekçeyle işten çıkardılar?

Covid nedeniyle daralmaya gidiyoruz diyerek attılar.

Sizi sendikalaşmaya iten koşullardan söz eder misiniz?

Buraya girdiğimden beri, ilk sene yoğun olarak çalıştık, sonra hep telafi vardı. Telafiye çıkarılıyorduk, borçlanıyorduk. İki senedir ben burada mesai parası almıyorum. Mesai yapıyorum, ama iki sene boyunca hiç bir mesaimin parasını almadım. Oysa Ocak ayında bir ay boyunca mesaiye kaldım, ama bir Lira dahi almadım. Her gün kalıp hiç bir mesai ücreti almadım.

Bitmeyen bir mesai sanki...

Evet, günlük 12 saat çalışıyorum ama mesaiye kalmıyormuş gibi. Normalde 7.5 saat. 3.5 saat fazladan çalışıp parasını almıyorum. Önceden Pazar mesailerini de telafilerden siliyorduk, sonra CİMER'e şikayet edildi, şikayet edilince Pazar mesaileri para olarak dönmeye başladı. İki seneden beri ilk defa Ocak ayında Pazar mesaisinin parasını aldım, 300 Lira, o kadar yani. Aralık ayında sayım oluyor, her zaman sayımda oluyordum, üç senedir hep oluyordum, bu sene son defasında beni yazmadılar.

Sayımda olmak nedir tam olarak?

Yıl sonunda burada sayım oluyor, buradaki her şeyi baştan aşağı sayıyorsunuz ve sisteme aktarıp giderleri, gelirleri hesaplıyorsunuz. Onu personel yapıyor biz sadece sayıyoruz. O sayımda ben her zaman olurdum. Bu sene beni yazmadılar.

Sayıma kalınca fazladan ödeme mi yapıyorlar?

Hayır, sadece günlüğünü borçlanmamış oluyorsun. Çünkü sayımda izne gidenler de oluyor. Ben de izne çıkanlardan oldum. En fazla otuz kişiyi çağırdılar çalıştırmak için. Ben borçlanmak zorunda kaldım. O gün çok kızdım beni izne çıkardıkları için, çünkü bir hafta çıkardılar. Ben yine de buraya geldim. Sabah normal vardiyama geliyormuş gibi geldim. 'Ben istemediğim sürece beni çıkartamazsınız' dedim. 'Senin öyle bir hakkın var, benim de öyle bir hakkım var, çıkartabilirim' dedi ve beni evime yolladı, giderken 'size ihtarname çektireceğim' dedim, ama devlet şöyle bir şey sunuyor, ihtarname çektirirken önce avukata gidiyorsun, avukat sana ihtarname yazdırıyor, sonra notere gidiyorsun, avukata 300 Lira notere de 200 Lira para veriyorsun. Asgari ücretle çalışan biri olarak bir gün içinde 500 Lira para verememe bunu yapmak için. Ve haklı fesih verdiğimde, tazminat vermeme olasılığı da var. İşyeri, 'ben seni haklı bulmuyorum' diyerek bana tazminatımı ödemeyebilir. O yüzden bunu ihtarname çekerim dediğimde, 'bir sürü kapı var, hangisinden çıkmak istiyorsanız çıkın, ne yapıyorsanız yapın' dedi bana. Ben de çıktım evime gittim.

Size 'yeter' dedirten olay bu muydu?

Bu olayı çok dert ettim. Bu şekilde davranmaları, bize değer vermemeleri hiç hoşumuza gitmiyor. Eldiveni bile bugün söylesek sipariş verseler beş ay sonra geliyor. Bir arkadaşım var mesela buradan 25'e 2'den çıkarıldı, çıktığında onun parmakları yarılmıştı, enfeksiyon kapma derecesine gelmişti. İnsanların elleri mahvoluyor, tırnak diye bir şey kalmıyor, en dibe kadar gidiyor.

İşyeri hekimi bunun farkında değil mi, her gün gelmesi gerekmiyor bunun için...

Benim çalıştığım bölümde bir arkadaşım var, şu anda çalışmaya devam ediyor, elleri yarıldı mesela, doktor geldi, baktı, 'eldivenden dolayı, eldiven kullanmayın' dedi. Eldiven kullanmasak bu sefer ürün bize zarar veriyor. Ürüne sen de zarar verebilirsin. Eldiven kullanırsak yine biz zarar görüyoruz. Bir türlü ortasını bulamıyorlar. Eldiven de kullansan eldivensiz de çalışsan her durumda biz zarar görüyoruz. Asgari ücrete zam geldi, biz Ocak ayında bordrolarımızı aldık hiç zam yok. Bize hiç bir şekilde zam yapılmadı.

Yedi yıllık eleman da aynı alıyor, üç yıllık da, bir yıldır çalışan da. Biz sadece hat lideri olduğumuz için 200 Lira fark alıyoruz. Daha doğrusu senenin başında iki yüz oluyor, senenin sonuna geldiğimizde 82'ye düşüyor. Ay içerisinde zaten vergiler derken iki yüz Lirayı fark etmiyorsun bile. En fazla 4500 Lira geçiyor elime. Primler vs. var.

Biz çıkarılmadan bir gün önce CEO toplantı yaptı, içeride sendika olaylarını biliyordu. Sendikadan dolayı toplantı yaptı. Bize bazı vaatlerde bulundu, 'bir tam maaşı ikramiye olarak dörde bölüp size üç ayda bir 1000 Lira ikramiye vereceğiz' dedi. 'Primlerinize yüzde yüz zam' diyor ama yüzdeliği söylüyor. 'Ben Arçelik BSH'tan % 36 zam aldım ama size yüzde yüz zam yapıyorum' diyor ama zaten 60 Liraydı kıdem teşviği, 120 Lira oldu. Bu çok bir şey değil. Ama paraya değil yüzdeliğe bakıyor. 'Yüzde yüz yaptım' diyerek kendini insanlara abartarak gösteriyor. Önemli olan yüzdesi değil, aldığımız nettir. 200 Lira gösteriyor, yatan para 80 Lira. Bu işten hiç bir şey anlamıyorum, saçma bir şekilde vaatler veriliyor, ama brütten veriliyor. 200 Lira vereceğim diyor, maaş bordrosunu aldığımızda yatan 80 Lira. Bunların hepsi birikti tabii. Bir günde olan bir şey değil.

Mesela erzak paramız 130 Lira, beş yıldır böyle. Enflasyon her sene değişiyor, artık her gün bir şeylere zam geliyor, ama bizim paramıza hiç bir şekilde zam gelmiyor, 130 Liraya ne alabilirsiniz ki? Bir yağ bile şu an 150 Lira, bir yağ bile alamıyorsunuz.

Evli misiniz, çocuğunuz var mı?

Evliyim, eşim de çalışmıyor. Çocuk yok. Eşim de işsizdi, işsizlik maaşı alıyordu, şimdi ben de işsiz kaldım. Ben de işsizlik maaşı alıyorum. Bu şekilde dengede tutmaya çalışıyoruz.

Eşiniz ne düşünüyor direnişe katılmanız konusunda?

Eşim başından beri destekçim. Sendikayla görüşmeye gittiğimizde o da benimle geldi. Hatta o bizi götürdü. Arkadaşımla birlikte bu yola baş koyduk, o da destekçi olarak bizimle geldi. Başından beri, hatta şu anda da bizimle birlikte direniyor. Kendisi aynı zamanda sosyal medya uzmanımız, sesimize ses katan kişi. Destekleri olmasaydı belki biz de burada olamazdık. Sadece kendi adıma değil genel olarak söylüyorum.

Arkadaşlarımın da eşi izin vermeseydi onlar da burada olamazdı. İçeride, eşi izin vermediği için üye olamayan arkadaşlarımız var.

Siz direnişten ne bekliyorsunuz?

Biz işe geri dönmek istiyoruz. Çünkü bildiğimiz bir iş, sevdiğimiz bir iş. Biz işimizi seviyoruz, sevmeyerek yaptığımız bir şey değil. Biz her gün buraya işimizi severek

En küçük direnişçi Asel hem annesine desteğe gelmiş, hem herkese neşe ve moral aşılıyor

Nurten Karataş, yedi buçuk yıldır Pas South'ta:
"İşe yeni başlayandan kıdem farkı kadar fazla alıyorduk. 130-140 Lira kıdem farkı vardı onu alıyordum fazladan."

geliyoruz, ama bizi işimizden soğutuyorlar. Her gün çalışıyorsun, onlar bir hedef veriyor, sen o hedefin üstüne çıkıyorsun, sevdiğin için, ama o üstüne çıkmana rağmen sana hakkını vermiyor. Hakkından çok aşağısını alıyorsun. 'Ben ne için çabalıyorum' diyorsun ve belli bir zamandan sonra işi bırakıyorsun.

Hakkımız neyse onu istiyoruz. Çok bir şey istemiyoruz, Anayasal hakkımızı kullanıyoruz. Suç işlemiyoruz. Hakkımızı versinler, işimize geri dönelim, yeter. Biz burada kadın olarak bu işi başarıyoruz, bu bakımdan örnek olmak istiyoruz. Diğerlerine de örnek olmak istiyoruz, onlar da çalışıp haklarını alabilirler. Bu şekilde çalışmayı kimse hak etmiyor bence.

Sizi tanıyalım...

İsmim **Nurten Karataş**. Yedi buçuk yıldır bu işyerinde çalışıyorum.

Daha önce başka yerlerde çalıştınız mı?

Daha önce çalıştım, çorapta çalıştım, fermuarda çalıştım uzun yıllar.

Hiç sendikalı bir işyerinde çalıştınız mı?

Hayır, hiç çalışmadım.

Evli misiniz, çocuğunuz var mı?

Evliyim bir çocuğum var. 19 yaşında bir oğlum var. Üniversite öğrencisi, ulaştırma üzerine okuyor.

İçerde ne iş yapıyordunuz?

Hat lideriydim. İki senedir hat liderliği yapıyordum. Hat lideri, bitmiş ürünü alır, bordu tekrar döşenmeye hazırlar, arkadaki elemanlar da kabloları döşer.

Bitmiş ürün nedir?

Çamaşır makinesinin iç tesisatıdır, BSH, Arçelik. Bord dediğimiz bant sistem. Bordu iki kişi ön taraftan hazırlıyor, arka tarafa. Bord seri olmamızla dönüyor. Taktığımız her şeyin içinden kablo geçiyor. Arkadaki elemanların hepsinin tek tek taktığı kablo farklıdır. Her birinin kendi yaptığı iş vardır. Hazırlıyorsun, bitmiş ürün önüne geliyor, bilgisayarda okutturuyorsun, tarıyor, bütün kabloların uçlarını görmesi gerekiyor. Tarıyor, alıyorsun malı, pakete veriyorsun.

Yaptığınız işin ne tür riskleri var?

Hem vücut aşırı yoruluyor, ayakta çalışıyorsun, hızlı çalışman gerekiyor. Parmakların yara bere içinde. Ellerimiz çok hasar görüyor, eldiven istendi. Ben açıkçası kullanmıyordum eldiven, parmaklarımın yarası daha yeni geçiyor. Arkadaki elemanlarım istiyordu eldiven, söylüyorsun amire, gelmiyor. Bizi çıkarttıktan sonra dağıtmışlar eldivenleri. Yedi buçuk seneden beri, arka tarafta da çalıştım, arkada kablo da taktım, tabancada da çalıştım, ayrıca panel bölümü diye bir bölüm var, hem BSH'a hem Arçelik'e. Çamaşır ve kurutma makinelerinin ön tuşları, ayar düğmeleri, onların ışık, iç tesisatlarının yapıldığı bölüm. Üç buçuk seneye yakın orada çalıştım. Sürekli gündüz vardiyasına çekildim, isteğim dışında. Sürekli tek vardiya geleceksin sekiz-dört. Ama üç buçuk sene boyunca her gün sekiz-sekiz çalıştım.

Fazla çalışınca ücrete yansıyor muydu?

Bende fazla telafi olmuyordu, çünkü çok mesaiye kalıyordum. Her yeri bildiğim için sürekli mesaiye kalıyordum. Borcun kalmıyor, bu sefer artıya geçebiliyorsun. Asgari ücretin üstünden yüzde ellisi, Pazar günü de yüzde yüz olarak alıyorduk.

Yedi buçuk yıllık biri olarak, yeni başlayandan ne kadar fazla alıyordunuz?

Kıdem farkı kadar fazla alıyorduk. 130-140 Lira kıdem farkı alıyordum fazladan. Onun dışında ne kadar hızlı çalışır fazla sayı çıkartırsan ona göre fark veriyorlardı. O sayıyı yapamadığımız takdirde de alamıyorduk. Bord'da yedi kişi çalışıyorduk, yedili sistemde. Yedi kişiden biri işe gelmesin, bir ayda yaptığın sayıyı bir günde kaybediyorsun, o gelmedi diye sayın düşüyor. Grup çalışması, ekip çalışması yani.

İçerdeyken yaşadığınız başka ne tür sorunlar vardı?

Mesela arkadaşlar rahatsızlanıyor, yeri geliyor bayılıyorlar, iş ağır geliyor, yanındakiyle kavga ediyor, 'yerimi değiştir' diyor, geçinemiyor. Ki omuz omuza çalışıyorsun, ayrı durmak gibi bir şansın yok, iş öyle, omuz omuza değiyorsun. Onu bile yapmıyorlar.

Küçük çocuğu olan anneler hastalık halinde izin alabiliyor muydu?

Rapor alıyorlardı veya maaşından kestiriyorlardı. Yeni doğum yapan biri ancak kanuni haklardan yararlanabiliyordu. Kanunları uygulamak zorunda çünkü. Ama fazladan bir şey yok. Mesela bir kadın arkadaşımız, çocuğuna bakacak kimsesi yoktu, gündüz vardiyasına gelmek istedi, karşı çıktılar tabii, kadın da işi bıraktı, çıktı. Şu anda yeni alımlarda onu aramışlar mesela gelmiş tekrar, gördük arkadaşı kağıtlarını getirmiş işbaşı yapacak.

Kreş zaten yoktur, peki kreş ödemesi için herhangi bir destek var mı?

Hayır, kesinlikle yok. Sadece geçen seferki sendikalaşma girişiminde okuyan çocuğu olana yardım yapılacak dendi, 50 Lira. Kalem, defter parası gibi. Onu da bir sene verdi sadece. Sendika işi olmayınca da vermeyi bıraktı zaten. Sendikayı duyunca bir şeyler veriyordu.

Siz direnişten ne bekliyorsunuz?

İçerdeki CEO'ya bir mesaj göndermek istiyorum. Biz burada çok güçlüyüz. Bizi yıkamaz. Biz içeri gireceğiz, çaresi yok. Sendika da girecek, biz de gireceğiz. ■

BİLGEKIZ

Yazan: Elif Ülker

- Bilge hadi!

- Tamam geldim geldim. Vallahi iki ayağımı bir papuca soktun yine abla ya!

- Yok devenin bale papucu! Hahahahaha! Ay yine bugün çok komiğim.

- Ne diyorsun abla ya? Sen bana şişko mu demek istedin?

- Aşkolsun bacım ben sana hiç şişko der miyim? Diyorum ki sürekli diyet yapıyorsun da bir fark göremiyoruz. Sen yapıyorsun ben yapmıyorum ama nereden baksan yine aynı kilodayız. Yok onun suyu bunun posası. Değer mi diyorum.

- Yok abla kararlıyım yaz bitmeden o elbisenin içine gireceğim. Bir yaz daha böyle geçemez.

- Hadi bacım hadi sıcak basmadan pazarımızı yapıp eve dönelim. Yoksa bayılacağım yollarda.

- Ay domates, biber, patlıcan alalım abla. Kızartırız akşama şöyle üstüne sarımsaklı bir domates sos, hmmm!

- Senin diyetini yerim diyorsun yani! Hahahaha!

- Neyse bugün yerim yarın hiçbir şey yemem böylece girdiler çıktılar derken ben onu dengelerim, sen hiç merak etme.

- Kardeş kaça domatesin?

- Teyzeciğim domates 30 lira.

- Teyze mi? Yok nene! Nereden teyzen oluyorum ben senin? Üstüme iyilik sağlık, hiç terbiye kalmadı.

- Eh abla! Hiçbir şeye takılmadın da teyze demesine mi takıldın? Yaz gününde domates 30 lira diyor adam, sence bu normal mi?

- Ama bunlar bildiğin domates değil ablacığım. Bulamazsın böylesini.

- Aman sen de, bulamazmışız. Her yer domates işte. Yahu yaz günü domates 30 lira olur mu?

- Domates avokado fiyatına, avokado altın fiyatına, altın kiralık ev fiyatına, kiralık ev araba fiyatına, araba da uzay mekiği fiyatına oldu artık.

- Neyse abla vereyim mi vermeyeyim mi?

- E hadi ver bir kilo. Ne yapalım? Menemen de mi yemeyelim?

- Şunlar tişört mü? Ama çok pullu payetli. Geçen gün Naciye giydiydi şuna benzer bir şey. Bildiğin disko topu.

- Alalım ablacığım sana da. Senin neyin eksik?

- Abla öyle SSK doktoru gibi uzaktan bakma. Gel bak tam sana göre bunlar. Giy bunlardan herkes seni konuşsun. Dedikodusu yapılan penyeler bunlar.

- SSK doktoruymuş! Yakında o beğenmediğiniz SSK doktorlarını da bulamayacaksınız.

- Aman sen de öyle diyorsun da Bilge vallahi bir ne randevu bulabiliyorsun, randevu bulsan bir muayene için bütün gün bekliyorsun.

- Ablacığım bunlar doktorların suçu mu? Bütün gün kaç hasta görmek zorunda kalıyorlar. Bir de üstüne hakaret, dayak, tehdit. Vallahi ben olsam ben de durmam buralarda.

- Yenge gel bak Yargı'daki Ceylin'in giydiği takımlar bunlar. Sana bundan vereyim.

- Pamuk mu bu?

- Pamuk canım ablam.

- Nesi pamuk bunun ya? Bildiğin naylon bu. Yakar bunlar insanı bu sıcakta.

- Aşkolsun yenge. Kötü olsa ben satmam.

- Bak şu güzelmiş Bilge. Kaça bu?

- Sen 60 lira ver yeter canım yengem.

- Bir kilo domates 30 liraysa bir penye 60 lira ucuz valla. Neyse dönüşte uğrarım ayır sen bana onları.

- Haydiiii! Al bu kirazdan kalmaz birazdan.

- Napolyon mu bunlar?

- Napolyon abla! Napolyon da geldi, gördü, yedi bunlardan.

- Amaaann! Nerede eski kirazlar? Şimdi sadece bunlar var. Eskiden Salihlisi, Yalovası çeşit çeşit olurdu. Babam bir karpuz alırdı zor taşırdık eve. Şimdi dilimle satılıyor karpuz bile. Hey gidi günler! İnsan hüzünleniyor.

- Eski günler eskide kaldı ablacığım. Ne yapalım? Ne demiş şair " Güzel günler göreceğiz çocuklar güneşli günler, motorları maviliklere süreceğiz..." Yani enseyi karartmayalım! Ama önce acıktım ekmeğimize acukamızı sürelim.

İngiltere'de, engelli bireylerin istihdamı için kurulmuş bir sistem:

"REMPLOY" VE ENGELLİ KADIN İŞÇİLER

Toplumun dezavantajlı kesimlerinden birini oluşturan bedensel engelliler, son dönemde yardım düzeyini geçemeyen sosyal politikaların yetersizliği sonucu yoksullaşma, toplum ve çalışma yaşamından dışlanma tehdidiyle karşı karşıya. Halbuki üretime katılmak, toplumsal yaşamın parçası olmak, hayatını sürdürmek her bireyin hakkıdır.

Selgin Zırhlı Kaplan

Engelli olmak, bir bireyin, bedensel veya zihinsel aktivitelerini ve yetilerini yerine getirememesi olarak tanımlanıyor. Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) verilerine göre, tüm dünyada bir milyardan fazla insan, çeşitli nedenlerle engelli sayılıyor. Bu oran, nüfusun yaklaşık yüzde 15'ini oluşturuyor. Türkiye'de TÜİK verilerine göre 9 milyon engelli birey bulunuyor.

Engellilere yönelik sosyal politikaların tarihsel gelişimini incelerken karşımıza çıkan ve İngiltere'de 67 yıl süren Remploy sistemi, tüm dünyada örnek gösterilen çalışmalardan birisi. 2015 yılında bu uygulamaya son verildi. Sendikalar, uzun süre protesto eylemleri düzenledi, açıklamalar yaptı.

II. dünya savaşının sonlarına doğru, İngiliz hükümeti, engelli bireylerin istihdamına yönelik "yeniden istihdam" anlamına gelen "Remploy" uygulamasını başlattı. Başta sadece savaş nedeniyle engelli olanlarla ilgilenen sistem, daha sonra iş bulamayan tüm engelli bireyleri kapsamına aldı. Devletin mali desteği ve gönüllülerin katkılarıyla, ulusal bir istihdam planı çerçevesinde yürütülen program, çalışmak isteyip çalışamayacak kadar ağır engeli bulunan herkesin üretken olabileceği düşüncesiyle hayata geçirildi.

Remploy, 1944 tarihli Engelliler İstihdam Yasası uyarınca dönemin çalışma bakanı Ernest Bevin tarafından kuruldu. Sistem, zamanla İngiltere'nin her yerine yayılan ve farklı işkollarında üretim yapılan fabrikalar ağına dönüştü. Kâr amacı gütmeyen bir kuruluş olarak faaliyete başlayan sistemde fabrika sayısı ellili yıllarda 90'lara ulaştı, seksenli yıllarda zirve yaptı. 1980 yılında Remploy fabrikalarında yaklaşık on bin engelli işçi çalışıyordu. Ancak seksenli yılların ortalarından itibaren, fabrikalar teker teker kapatılmaya başlandı. 2015 yılında son fabrika kapatılıncaya kadar Remploy ile on binlerce engelli kadın ve erkek işçiye istihdam sağlandı.

Çoğunluk erkek işçilerdeydi

Remploy fabrika ve atölyelerinde, kurulduğu dönemlerde evin geçimini

erkeklerin sağladığı kabulüyle daha çok erkekler istihdam edildi. Savaşa katılanların çoğunlukla erkekler olduğu düşünüldüğünde erkeklere çağrıda bulunulması o dönem olağan bir durum sayıldı. 1946 yılında ilk Remploy fabrikaları açıldığında, 164 engelli işçinin sadece 4'ü kadındı.

1950 yılına gelindiğinde kadınların sayısı 158'e yükseldi, ancak oran olarak hep düşük seviyelerde kaldı. O yıllarda 90 remploy fabrikasında çalışan erkeklerin sayısı beş bine yakındı. Yıllar içinde bu oran giderek arttı, seksenli yıllarda Remploy fabrikalarında istihdam edilen işçilerin yüzde yirmisinden fazlası kadınlardan oluşuyordu.

Başlangıçta sadece belirli sektörlerde üretim yapılan Remploy fabrikalarında ilerleyen dönemlerde motor parçaları, okul mobilyaları, kimyasal, biyolojik ve nükleer koruma giysileri imalatı yanısıra hizmet sektöründe de istihdam alanları yaratılmaya başlandı.

1988 yılında Remploy, sadece kendi fabrikalarında istihdam sağlamadı, engelli olarak çalışmak isteyenlere başka şirketlerde iş bulma konusunda da yardım etmeye başladı. Buna ek olarak, engellilere sağlık konusunda destek verdi, işe başlamadan önce eğitim almalarını sağladı.

Üretim amacıyla açılan fabrikalarda toplam sekiz işkolunda üretim yapıldı. Bu işkolları ve fabrika sayısının şöyle: 20 mobilya fabrikası, 17 genel ahşap işleme atölyesi, 12 karton kutu, baskı ve cilt atölyesi, 12 koruyucu giysi ve kumaş dikim atölyesi, 9 mühendislik işletmesi, 7 örgü atölyesi, 7 koruma, teşhis ve paketleme atölyesi, 6 ortopedi ve deri işleme atölyesi.

Remploy fabrikalarında bazı işkollarında ağırlıklı olarak erkekler çalışırken bazı üretim işlerini de kadınlar üstlendi. Genel olarak bazı işlerin kadınlara ve erkeklere uygun olduğu şeklinde bir algı vardı. Sanayi üretemindeki mevcut cinsiyetçi işbölümü, Remploy fabrikalarında da devam etti.

Kadın ve erkek işleri ayrıydı

Mühendislik, mobilya imalatı gibi işler erkeklere verilirken, ambalaj, deri, tekstil ve triko gibi alanlara kadınlar uygun bulunuyordu. Bununla birlikte, kadınlara uygun bulunan işkolları dahil, çoğu ticari üretim faaliyetinde erkeklerin sayısı her zaman kadınlardan fazlaydı.

Bazı fabrikalarda cinsiyet dağılımı eşit olarak sağlanamasa da kadın temsili olması açısından kadın erkek dengesi gözetildi. Pek çok fabrikada sadece engelli erkek işçiler çalışırken, çoğu fabrikada mutlaka kadınların da olmasına özen gösterildi.

1953 yılında, St. Helens fabrikasında çalışan 48 engelli işçinin 16'sı kadındı. Bunun gibi pek çok örnek var, 1975 yılında İskoçya'daki Cowdenbeath fabrikasında 90 engelli çalışanın yarısı kadınlardan oluşuyordu.

Sendika hakkı tanınıyordu

Remploy fabrikaları, çalışanlarına sendika üyeliği konusunda serbestlik sağlamıştı. Her engelli çalışan, kendi işkoluna uygun bir sendikada örgütlüydü. Her fabrika ve atölyede bir işyeri temsilcisinin bulunmasına önem veriliyordu. Ayrıca hem yönetimin hem çalışanların temsil edildiği ortak danışma komiteleri vardı. Üretimin durumu, işyeri koşulları, çalışanların refahı gibi konular bu komitelerde konuşulan konular iken, ücretler, çalışma saatleri gibi temel işçi hakları sendika temsilcileriyle ve yöneticiler arasındaki görüşmelerde konuşuluyordu.

Her fabrikada sıcak bir öğle yemeği ve kantin hizmetleri bulunuyordu. İşçilerin kendi sosyal kulüpleri vardı. Bu kulüplerin yönetimi işçilerin elindeydi. Ayrıca, çalışanların kurumda olup bitenlerden haberdar olmalarını sağlayan ve kurumda çalışanların dayanışma ruhu geliştirmelerini teşvik eden *Remploy News* (Remploy Haberleri) adlı üç aylık bir yayın organları vardı.

Kurulduğu yıldan itibaren on binlerce engelli bireye iş imkanı sağlayan Remploy sistemi, bir dönemden sonra, istihdam için fabrika kurmak yerine engellileri işe yerleştirme hizmeti vermeye başladı. 2012 yılına gelindiğinde dönemin hükümeti Remploy sistemine desteği çekeceğini açıkladı, o yıl geriye kalan 54 fabrikanın 36'sı kapatıldı ve 1700 engelli işçi işten çıkartıldı.

Yavaş yavaş sistemi terk eden hükümet, 2013 yılında 67 yıllık hizmetinden sonra son Remploy fabrikasının faaliyetine de son verdi. Temmuz 2014'te, Çalışma ve Emeklilik Dairesi, özel bir şirketle Remploy'un çalışanları arasında ortak bir girişimle Remploy İstihdam Hizmetleri'ne devredeceğini duyurdu. 7 Nisan 2015'te, Remploy ABD servis sağlayıcısı Maximus'a (%70) ve bir çalışan tröstüne devredildi. ■

Okuma Köşesi'nin bu sayıdaki okuyan kadın tablosu:
Öğleden Sonra Tembelliği - 1999
Arlene Cassidy

SIRADIŞI KADINLARIN SIRADIŞI HAYATLARI

ZOR KADINLARA ÖVGÜ

ZOR KADINLARAÖVGÜ
Kuralları Yıkmaya Cesaret Eden 29 Kadın Kahramandan Hayat Dersleri

Yazan: Karen Karbo
Çeviri: Simay Yıldız
Basım Yılı: 2021

Beta Kitap

Yaşadığınız dönem, içinde bulunduğunuz toplum, her zaman amaçlarınızı gerçekleştirmenize olanak vermez. Bazen, hayalleriniz, düşündükleriniz, planlarınız aykırı bulunabilir, zamanına göre erken sayılabilir.

Kadınların tarihi, hayallerini gerçekleştirmek için dışlanmayı, cezalandırılmayı hatta hayatını kaybetmeyi göze alan kadın kahramanlarla dolu. Kahraman diyoruz, çünkü bir amaç uğruna pek çok şeyden vazgeçmek ve büyük bedeller ödemek zorunda kalmıştır. Bazen de başarı öyküleri arkasında saklı bir hayatları vardır.

Karen Karbo, *Zor Kadınlara Övgü* kitabında hayatın zorluklarına meydan okuyan, başarı basamaklarını tırmanırken zaman zaman tökezleyerek düşen ama kalktığı yerden tekrar tırmanmaya başlayan 29 başarılı, sıradışı kadının öyküsünü ele alıyor: Tüm dünyada kitapları milyonlarca basılan, filmleri çekilen Harry Potter'in yazarı J. K. Rowling'den Hollywood'un sevilen aktrislerinden Elizabeth Taylor'a; ABD'nin ilk kadın yargıçlarından eşitlik savaşçısı Ruth Bader Ginsburg'tan sporda cinsiyet ayrımcılığıyla savaşan Amerikalı ünlü tenis oyuncusu Billie Jean King'e; Atlas Okyanusu'nu uçakla tek başına geçen ilk kadın pilot Amelia Earhart'tan yirminci yüzyılın popüler kültür ikonu Meksikalı ressam Frida Kahlo'ya, pek çok kadının ilham veren öyküsü.

Başarılarıyla iz bırakan yirmi dokuz kadının illüstrasyonlarına da yer verilen kitap, National Geographic yapımı. Ülkemizde Beta Kitap tarafından basılan eser, Simay Yıldız tarafından Türkçeye kazandırıldı.

Çalışma Yaşamında Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi Deneyim Paylaşım Forumu

İKİ SENEDE ÇOK YOL ALINDI

Petrol-İş Sendikası olarak 31 Mart 2022 tarihinde Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Türkiye ofisi tarafından Ankara'da düzenlenen "Çalışma Yaşamında Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi Deneyim Paylaşım Forumu"na katıldık.

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Türkiye Ofisi tarafından Türkiye'de insana yakışır iş koşullarında çalışan kadınların sayısını artırmak temel amacı ile İsveç mali katkısıyla yürütülen "Kadınlar için Daha Çok ve Daha İyi İşler" programı kapsamında, "8 Mart Dünya Kadınlar Günü" vesilesiyle, 31 Mart 2022 tarihli etkinlikte, çalışma yaşamında kadına yönelik şiddetin önlenmesi teması ele alındı.

Açılış Konuşmalarını ILO Türkiye ofisi direktörü Numan Özcan'la İsveç Ankara Büyükelçisi Staffan Herrström'ün yaptığı etkinlikte Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu Başkanı Canan Güllü Çalışma Yaşamında Kadına Yönelik Şiddet başlıklı çerçeve sunumu gerçekleştirdi.

Sözleşmenin Onaylandığı Ülkelerde İşçi ve İşveren Taraflarının Rolleri ve Sözleşmenin Katkıları başlıklı online-gerçekleştirilen oturumda ILO Genel Merkezi İşçi Bürosu Avrupa ve Orta Asya Yetkili Şube Başkanı Sergejus Glovackas, İşçi Faaliyetleri Kıdemli Uzmanı Victor Hugo Ricco ve Kıdemli Danışman Christian Hess söz aldı.

Etkinlikte, ILO'nun 190 sayılı Şiddet ve Taciz Sözleşmesi'nin (C190) kabulünden bu yana geçen iki senelik süreçte çalışma yaşamında kadına yönelik şiddetin önlenmesi için dünyada ve Türkiye'de yürütülen çalışmalar değerlendirildi. Bu değerlendirmeler ışığında önümüzdeki dönemlerde birlikte atılabilecek adımlara ilişkin görüşler paylaşıldı.

Ayrıca, ILO Genel Merkezi İşçi ve İşveren Birimleri, sözleşmeyi şimdiye kadar onaylamış olan ülkelerde işçi ve işveren örgütlerinin süreç içerisindeki rollerine ve sözleşmenin kabulünün özellikle kadınların çalışma koşullarının iyileşmesi bağlamında katkılarına yönelik sunumlar yapıldı. ILO Genel Merkezi tarafından bu alandaki çalışmaların biçimlenmesi için yol gösterici olarak hazırlanan rehber kitap paylaşıldı.

Moderatörlüğünü Canan Güllü'nün yürüttüğü Deneyim Paylaşım Forumu bölümünde, Türkiye'de işçi ve işveren örgütlerinin, özel sektörün ve sivil toplum örgütlerinin 2019 yılından beri, 190 Sayılı Sözleşme kapsamında yaptıkları çalışmaları paylaşıldı. Toplantı hem yüz yüze katılım hem de online katılımın gerçekleştirildiği hibrit biçimde düzenlendi.

Petrol-İş Sendikası olarak yüzyüze katılım sağladığımız toplantının forum bölümünde ILO 190'a dair çalışmalarımızı ve önümüzdeki dönem yapılması planlananları sunum eşliğinde paylaştık. ■

Fatma Üstün'ün kaleminden,
Kepirtepe Köy Enstitüsü'ne yolculuğunun öyküsü

"İyi ki o okula gitmişim, dünyayı orada tanıdım"

'Kepirtepe'den Üstünler Geçti' belgeselini izleyenler, sendikamızın uzun yıllar eğitim servisinde görev yapan Süleyman Hocayı ve hayatının her aşamasında yanında olan eşi Fatma Üstün'ü iyi bilir. İçindeki güçlü okuma isteği, savaşta kaybettikleri ve babasının 'bulunamaz' dediği halasını buldurdu. Pek çok kız çocuğunun bırakın ilkokuldan sonra okumayı, ilkokulu bile zar zor okudukları 'kızlar okumaz' denilen dönemde kaderini zorlayıp Kepirtepe Köy Enstitüsü'ne girdi. Hayata veda etmeden önce yazdıklarıyla bu mücadelesini çok iyi anlatıyor.

Fatma Üstün'ü, Süleyman hocayı kaybettiğimiz 2007 yılından 15 yıl sonra, 22 Mart 2022 tarihinde 92 yaşında kaybettik. Yıllardır sağlık sorunlarıyla uğraştığını biliyorduk, son dönemde daha da kötüleşmişti.

Süleyman hocayla Kepirtepe Köy Enstitüsü'nde tanıştılar, hayatlarını birleştirmeye karar verdiler. Fatma Üstün, 1948 yılında mezun oldu ve ilk olarak İstanbul'un Balabanburnu Köyü'nde öğretmenliğe atandı. İkinci yıl Süleyman Üstün'le hayatlarını birleştirdiler. Beraber Çerkezköy'ün Yanıkağıl Köyü'ne atanarak 10 yıl hizmet verdiler. Fatma Üstün, kızları Gönül ve Ülkü'yü orada dünyaya getirdi. Sonra eğitimlerini sürdürebilmeleri için önce Tekirdağ'ın Saray kazasına, oradan Çerkezköy'e ve son olarak da İstanbul'a nakil oldular.

Fatma Üstün, İstanbul'un Paşabahçe ve Fatih semtlerinde öğretmenlik yaptı. 27 yıllık öğretmenlik hayatından sonra emekliliğe ayrıldı.

Aşağıda paylaştığı hayat hikâyesi, sadece Kepirtepe Köy Enstitüsü'ne girdiği döneme kadar geçen zamanı kapsıyor. Fatma Üstün'ün ve hayatını paylaştığı Süleyman Üstün'ün yaşadıklarının daha kapsamlı anlatımını '*Kepirtepe'den Üstünler Geçti*' belgeselinde bulabilirsiniz. İzlemediyseniz mutlaka izlemenizi öneririz.

Kepirtepe Köy Enstitüsü'ne girişinin öyküsünü Fatma Üstün'ün kendi anlatımından dinleyelim:

"Annemin söylediğine göre uzun ve çok soğuk bir kışın sonlarına doğru, Hıdırelleze 40 gün kala doğmuşum. Bilmem tam çakışıyor mu, nüfus cüzdanımda bu tarih 18 Nisan 1930 olarak gözüküyor.

Babam bir Yugoslav göçmeni, adı Zeynel Çaylan. Annem Bulgaristan göçmeni (iki isimli) Zeynep Bahriye. Biz, -ben orada doğmuşum- Terkos'luyuz. Terkos, İstanbul Çatalca'ya bağlı, Karadeniz'e çok yakın ve Terkos Gölü kıyısın-

Kepirtepe Köy Enstitüsü'ndeyken

da (adını da gölden almış olmalı) şirin bir köydür. Şimdiki adı Durusu'dur.

Dinlediğime göre anneannem dedemle Bulgaristan'ın Rarmanlı kasabasında evlenmiş. 2 kız, bir oğlan çocuğuyla Balkan Harbi başlangıcında Türkiye'ye gelip, İstanbul'un Terkos köyünde bir çiftlik sahibinden diğer köylüler gibi arsa alıp oraya yerleşmişler. Kardeşlerin en büyüğü annemmiş. Daha 14 yaşındayken babamla evlenmiş. Bu evliliğin aynı zamanda hayati bir zorunluluktan kaynaklandığını da belirtmeliyim. Çünkü dedemin Yemen çöllerinde esir düştüğü Kızılay tarafından bir yazı ile duyurulmuş. Savaş sona erdikten sonra dedemden bir haber alınamamış. Hanenin erkeksiz kalmaması için annem, babamla içgüveysi olarak evlendirilmiş.

Babam Çanakkale Savaşlarında Yugoslavya'dan Türkiye'ye asker olarak gelmiş. Alman Generali Leymon Von Sanders komutasındaki bir birlikte savaşa katılmış. Kurşun yemiş, yaralanmış, hastanede yatmış. Üstelik yediği kurşunlardan biri babamı terketmemiş. Kurşunun deri altında ileri geri gidişini bizlere de gösterirdi. Savaş sonu köyümüz karakolunda jandarma eri olarak bulunduğu sırada 14 yaşında olan annemi dünür usulü ile istetmiş. Babam böylece köye yerleşmiş ve elektrikçi olarak su fabrikasında çalışmaya başlamış. Herkes "Zeynel Usta" derdi babama. Bir zamanlar direklerini dikip tellerini gerdiği, ampullerini takarak aydınlattığı sokaklardan birine Terkos Belediyesi sonraları bir vefa örneği göstererek "Zeynel Çaylan Sokağı" adını verdi.

Terkos'taki evde bahçe büyük olduğundan sebze, meyve bol bol yetişirdi. Babamın maaşı ile kıt kanaat geçiniyorduk. Biz 3 kardeştik. Ablam, ben ve kardeşim. 1937 yılında ilkokula kayıt oldum. Öğretmenimiz Yusuf Bilgiç'ti. Son yıllarda Mediha Yamaç adlı öğretmenin öğrencileri olduk. Bazen sınıfımıza yedek subaylar gelir ve ders verirlerdi. Soyadını unuttuğum ve "Hamit Bey" diye hitap edilen bir subayın bana "Mutlaka okumalısın" demesi, güvenimi arttırmış, beni heveslendirmişti. Beşinci sınıfı pekiyi derece ile bitirdim. Babama okuma arzumu söyleyince, "Kızım, şehirde seni okutacak gücümüz yok." cevabını aldım.

Komşumuzun evinde kiracı olan askeri hakim Cezmi Gültekin, bize İngilizce kelimeler öğretiyordu. Okuma isteğimi ona da söyledim. Arkadaşım Nihal Şahinoğlu ve benim öğretmenimizle işbirliği yaptı. Bazı kağıtları doldurup postalamıştı. "Sizi Devlet Okulu imtihanlarına sokacağız" dedi. Çağrı geldiği zaman ikimizi de İstanbul'a götürdü ve İstanbul Kız Lisesi binasında sınava girdik. İlk sınavda Atatürk'ün hayatı sorulmuştu, çok iyi geçti ancak matematik sınavında zorlandım. Cezmi Bey işi takip ediyordu. Bir gün kazanamadığımız haberini getirdi. Çok üzüldüğümü görünce, "Üzülme, bu yıl dersleri unutmamak için ilkokula devam et. Annem İstanbul Fındıklı'da oturuyor. Yanında akrabamızdan bir genç bu yıl mezun olup gidecek. Rica eder seni onun yanına bırakırız. Ortaokulu orada okursun." dedi.

Fatma Üstün'ün anneannesi Hafize Nine

Babama bizleri okutabilecek bir akrabası olup olmadığını sor-

Yanıkağıl köyünde öğretmen iken

duğum bir gün şu yanıtı aldım: "Kızım benim sülalem Yugoslavya'da. Seneler önce aldığım bir mektupta ablamın Ayvalık tarafına göç ettiğini öğrendim. Ne adresi biliyorum, ne de mesuliyet alıp alamayacaklarını."

Ben o sıralarda öğretmenimle anlaşıp hiç unutamadığım bir mektubu Hasan Ali Yücel'e yazıverdim. Zarfın köşesine "özel" kelimesini yazarak postaladım. Mektupta özetle şöyle diyordum:

"Sayın Milli Eğitim Bakanı,

İlkokulu pekiyi derece ile bitirdim. Okumaya aşırı derecede ilgim var. Babam fakir bir köylü olması nedeniyle tahsilim için para veremiyor. Ben ise okuma hevesimi öldürmek istemiyorum. Bu konuda bana yardımcı olun."

Aradan 15 gün geçmişti ki, bakandan bana cevap mektubu geldi. "Şu okulda gel oku, diyemem. Buna kanun manidir. Açılan devlet yatılı imtihanlarına girip kazanman lazım." diyordu. Halbuki ben o şansımı denemiş ve kaybetmiştim.

Ümitlerimi yitirmedim. Aklıma Ayvalık Nüfus Memurluğu'na bir mektup yazarak akrabalarımı aramak geldi. Babama söylediğimde güldü, ama benim sorularımı da yanıtladı. Halamın adı, soyadı, geldiği ülke ve şehir? Oradaki lakapları? Bunları öğrenince Ayvalık Nüfus Memurluğu'na hitaben bir yazı yazdım. Böyle bir kişinin kaydı olup olmadığını ve adresini öğrenmek istediğimi yazdım. Kısa bir süre sonra babam ağlayarak eve geldi. Hepimiz şaşırmıştık. Sorduğumuzda ablasından mektup geldiğini, onu Ayvalık'a çağırdığını söyledi. Ben sevinçten uçuyordum.

Babam işinden izin alarak Ayvalık'a gitti. Dönüşte halamın beni aileye dahil etme mesuliyetini alabileceğini, Burhaniye-Gömeç'te oturduğunu, hiç çocuğu olmadığı için bir evlatlık aldığını ancak benim arzumu söylediği zaman "Bizde kız çocukları okumaz. Gelsin benim kızım olsun" dediğini öğrenmiştim.

Ayvalık'taki vicdan sahibi nüfus memurunu tanıyamadığım için üzgünüm. Adamcağız benim mektubumu çoğaltarak muhtarlara postalamış. Ayvalık Küçükköy Muhtarı Saim Gencel akrabamız oluyormuş. Mektubumu okuyunca "Bizim Vezire'yi arıyorlar" demiş ve ata atlayarak Gömeç'e gitmiş. Halama bilgi vermiş. Bunun üzerine babam çağrılmıştı. Bu girişimden okuyabilme mücadelesi adına bir sonuç alamayıp yıkılmıştım ama halamı bulmuştuk ve babamı da mutlu etmiştim.

Üç kızkardeş; sırasıyla Fatma Üstün, Meliha Uğurok ve en büyükleri Hayriye Şebin

Ben beşinci sınıfa dersleri unutmamak için ikinci kez devam ediyordum. Bir gün müfettiş geldi ve bana "Sen mezun olmadın mı?" diye sordu. Öğretmenimiz durumumu açıkladı. Müfettiş, üzülmemem gerektiğini belirterek, "Seni Kepirtepe Köy Enstitüsü'ne aldırayım. Öğleden sonra babanı al ve okula gel." dedi. Babamı fabrikadan çağırdım. Okula geldi. Bazı

Tüm aile bir arada: Süleyman Üstün, Fatma Üstün, kızları Gönül ve Ülkü

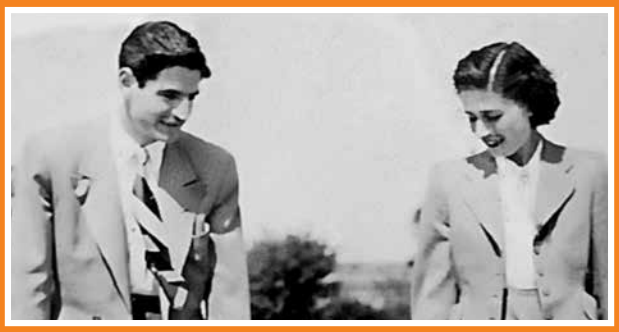
formlar doldurdu, imzalandı. Müfettiş bana dönerek, "Okuyunca köy öğretmeni olacaksın." dedi. Yeter ki ben okuyayım, o an ne olacağım hiç önemli değildi. Böyle söyledim.

Günler sonra çağrı kağıdı geldi. Annemler Ayvalık'ta idi. Babamla bavulumu hazırladık trenle Lüleburgaz'a, oradan faytonla Kepirtepe Köy Enstitüsü'ne gittik. Enstitü henüz kurulma aşamasında idi. Kız öğrenci sayısı çok azdı. Köyde 4 kız arkadaşıma mektup yazarak onları da Kepirtepe'ye getirttim. Köyümüzdeki fabrika nedeniyle ailelerin ekonomik durumu çok kötü sayılmazdı. Oysa ki Enstitü'de ziraat işleri bizi epey yoruyordu. Köye dönmeyi düşünenlerimiz oldu ama ben bunu hiç düşünmedim. Bugün hâlâ "iyi ki o okula gitmişim." diyorum. Çünkü dünyayı orada tanıdım. Köylerde yıllar süren çalışmalarımla ve öğrencilerimle övünüyorum. Köy Enstitüleri'nin açılmasında ve gelişmesinde emeği geçenleri saygı ile anıyor, kapatanları da bağışlamıyorum. ■

Kepirtepe Köy Enstitüsü'nde başlayan öykü belgesel olmuştu:

KEPİRTEPE'DEN ÜSTÜNLER GEÇTİ

Süleyman Üstün ve Fatma Üstün'ün Kepirtepe Köy Enstitüsü'nde birleşen kaderleri, bir ömür süren mutlu bir evliliğe dönüştü, iki kız evladı ve torunlarla taçlandı. Acı ve tatlı hatıralarla dolu bu ortaklığın öyküsü, Süleyman Üstün'ün aramızdan ayrılışının ikinci yıldönümünde, 19 Mayıs 2009 tarihinde kızları Ülkü Karaosmanoğlu ve torunları Mehmet Hakyemez'in birlikte hazırladığı "Kepirtepe'den Üstünler Geçti" belgeseliyle sonsuzluk kazandı. Sevgi ve emekle hazırlanan bu belgesel filmini internetten izlemek mümkün.

KEPİRTEPE'DEN ÜSTÜNLER GEÇTİ
Yönetmen: Mehmet Hakyemez
Senaryo: Ülkü Karaosmanoğlu
Proje: Prof. Dr. Güler Yalçın
Seslendirme: Özlem Gürses
Yapım Yılı: 2009 (43 dk)

İmece Gurubu:
Fatma Üstün
Gönül Üstün
Deniz Hakyemez
Memet Karaosmanoğlu

Filmin linki: https://www.youtube.com/watch?v=ilKnh9aBDdg&t=2162s

Ünzile*

Dürsaliye Şahan

Kötü haber, köşkte öğle yemeği hazırlanırken geldi. Fabrikadaki işçilerden biri kolunu makineye kaptırmıştı.

Paris'ten aldığı döpiyesini giymiş olan Betül Hanım konken partisine gecikmek üzereydi. Versace fularını boynundan indirip, yılan derisi küçük çantasındaki gözlüğünü çıkararak, kablosuz telefonu eline aldı.

- Alo kızım, Memduh Bey yok mu? Hâlâ ambulans gelmedi mi? Aman Allahım! Söyle beklemesinler. Arabalardan biriyle hastaneye yetiştirsinler, başımıza iş almayalım...

Ünzile'nin içi içine sığmıyordu. Betül Hanım evi ararlarsa Cemile Hanımların telefonunu ver demişti. Acaba eski işçilerden biri miydi? Genç miydi yoksa yaşlı mı? Allah korusun eli kopmuş olabilir miydi?

İki saat sonra genç işçinin ölüm haberi geldi. Betül Hanım oyundan erken döndü. Şoför Mehmet, Betül Hanım'ın Cemile Hanımlarda unuttuğu fularını almak için geriye döndü.

Ünzile, hanımına kahve yapıp götürdüğünde biraz oyalanarak kolunu kaptıran işçi hakkında bir şeyler öğrenmeye çalıştı. Belki yanlış bilgi gelmiş, henüz ölmemiş, hastanede yoğun bakımda yatıyordu. Betül Hanım kendi kendine söyleniyordu.

- Bir bu eksikti!

Ünzile "bari çocukları olmasa" diye geçirdi içinden.

Betül Hanım genel müdür Kamil Bey'i aradı. Memduh Bey Ankara'dan gelen müşavir ile görüşüyordu ki toplantıyı bölmek mümkün değildi.

O akşam Memduh Bey her zamankinden geç geldi. Yorgunlukla koltuğa çöktü. Yüzü düşünceliydi. Betül Hanım odasından çıkıp hızlı adımlarla salona geldi.

- Memduh kolunu kaptıran işçi ölmüş ha?

- Maalesef.

- Sigortası da yokmuş.

- Evet geçici işçilerdendi.

- Sorun olur mu dersin?

- Hayır, sorun olmayacak.

- Çocukları var mı?

- Var.. Tam üç tane... 22 yaşındaki adamın üç tane çocuğu nasıl oluyorsa...

- Canım bilmiyor musun bunları? Yerinden kalkan evleniyor, yangından mal kaçırır gibi de çocuk yapıyor... Peki ambulans gelmemiş mi?

- Yol çalışması varmış.

Ünzile'nin içi cız etti. Demek genç işçi geride üç yetim bırakmıştı. Mutfağa geçen Ünzile'nin aklına kendi çocukları geldi. Askerdeki oğlu, gamzeli Murat, lisede okuyan çırpı kızı Çiğdem, ortaokuldan sonra okuyamayan mızmız kızı Mihriban. Bir gün çalışıp üç gün iş bulamayan, güzel gözlü, beceriksiz kocası Dursun.

Betül Hanım sabah kalkıp yeni ütülenen pantolon ceket takımını giydi. Valilikteki çay toplantısına katılacak, oradan da oyun için Sena Hanımlara geçecekti. Akşam? Akşama balık hazırlansındı. Memduh da evdeydi, kızı Sude ile damat da gelecekti.

Ünzile akşamı zor etti. Aklı genç işçideydi. Cenazesi kalkmış olmalıydı. Ya çocukları? Babasız geçirdikleri ilk gece ne yapmışlardı acaba? Karısı kocasının yastığına bakıp, katıla katıla ağlamış mıydı, yoksa "Ben şimdi bu üç çocukla ne yaparım, ne yerim, ne içerim" korkusuyla şaşkına mı dönmüştü?

Rahmetli babaannesi, "Dul kadının yüzü soğuk olur. Bala batır çıkar, yüzünü güldüremezsin" derdi. Bir de geçim derdi bindi mi boynuna, gencecik kadının... Kim bilir neler neler gelir başına? Genç ve güzel olmak dul kadın için suçtur.

Öğleden sonra fabrikanın şoförlerinden Cemil geldi. Memduh Bey'in kargo ile gelen purolarını getirmişti. Ünzile heyecanla içeri aldı Cemil'i.

- Gel bi çay iç. Betül Hanım çıktı.

Çayı ve kurabiyeleri masanın üzerine bırakıp, Cemil'in yanına oturdu Ünzile.

- Şu işçiyi anlat hele. Nasıl oldu elin fukarası?

- Sorma Ünzile abla. Çocuk bir gün önce rüyasında görmüş, yanındaki çırağa anlatmış. "Rüyamda bir avuç su verdiler, yüzüme çarpacaktım. Elimin içi kanla doldu. Yıkayacak su aradım, bulamadım" demiş.

* Anlatılan Bizim Hikâyemiz
Petrol-İş Kadın Dergisi
Kadın Öyküleri Yarışması 2007

- Vah Allahın garibanı vah! Çocuklarının çekecek çilesi varmış desene.

- Sigortası da yok diyorlar.

Ünzile'nin yeniden içi kıyıldı. Kendi çocuklarını anımsadı. Allah korusun, başına bir şey gelse çocukları ne yapardı? Büyümüş sayılırlardı ama olsun. Bir çocuk 30 yaşında bile anneye babaya muhtaçtı. Hele de evlenmemiş çocuk isterse 40 yaşında olsundu.

Akşam Memduh Bey damadı ile konuşuyordu. Konu ölen işçiden açıldı. Sude Hanım; "Çocuklarına bakacak kimse var mı bari?" dedi.

- Bu yöredeki adamlar kendine bakmaktan aciz. Nerede kaldı ki başkasına bakabilsin.

- Peki üç çocuk ne olacak?

- Kimsesiz çocuklar yurduna yerleştirirler belki.

- Annesi olan çocuğu yurt kolay kolay alır mı?

- Ben fabrikadan para verilmesi için talimat verdim.

Betül Hanım para lafını duyunca sinirlendi.

- Yine bonkörlüğün tutmuştur! Ne kadar verdirttin?

- Hanım adam bizim işimizde çalışırken öldü.

- E dikkat etseydi canım. Aklı nerdeymiş de elini makineye kaptırmış.

- Karışma hanım.

Betül Hanım damadın yanında fazla uzatmak istemedi. Sude babasını destekledi.

- Annecim tabii ki yardım etmemiz gerekiyor. Düşünsene daha küçücük üç çocuk.

- Zaten her yıl bir çocuk yapar bunlar.

- Çocuklar ilk öğretimi bitirene kadar masrafları karşılanacak.

Betül Hanım artık dayanamadı.

- Memduh Bey çıldırdın mı sen? Bu kaç yıl demektir biliyor musun?

Memduh Bey Betül Hanıma dönüp biraz sert;

- Biliyorum hanım, biliyorum! Hem de senin bilmediğin kadar biliyorum.

- Ama bu dünyanın parası eder.

Memduh Bey dik dik Betül Hanım'a baktı. Damat yavaş bir sesle araya girdi.

- Annecim merak etmeyiniz, böyle masraflar vergiden düşer.

Betül Hanım birden yumuşadı.

- E öyle söylesene bey. Ben nereden bileyim?

Memduh Bey cevap vermedi. Belli ki Betül Hanıma yine sinirlenmişti. İşlerine karışılmasından hiç hoşlanmazdı.

Ünzile de bir parça rahatlamıştı. İşten atılmayacağını bilse gidip Memduh Bey'e sarılabilirdi. Ne baba adamdı. Ölen işçisinin ailesini açıkta koymamıştı. On senelik patronuydu. Sertti, sinirliydi ama merhametli adamdı.

Bahar çabuk geldi. Betül Hanım pazarları hariç her gün oyuna gitti. Memduh Bey yeni gelen makineler ile fabrikadaki üretimi yüzde otuz artırdı. Sude Hanım ikinci bebeğine hamile olduğunu müjdeledi. Şoför Cemil köyünden bir kızla sözlendi. Ünzile'nin ortaokuldan sonra okuyamayan kızı Mihriban'a yine görücü geldi. İlk kez Mihriban gelenlerden birini beğendi. Aman sanki Ferhat ile Şirin gibi el ele diz dize oturup fısır fısır konuşmazlar mı? Apar topar aile arası söz kesildi. İki aşık genç nişan diye zıpzıp zıplıyordu. O asık suratlı Mihriban'ın yüzünde artık güller açıyordu. Sanki ufak tefek tamirci çırağı ile değil de dünyanın en yakışıklı, en zengin genci ile sözlenmişti. Gel gör ki her iki aile de zar zor geçiniyordu.

Ünzile kızına nasıl çeyiz yapacaktı? Damat yeni işe girmişti. Annesi babası, "Hemen ev tutamayız" diyor, başka bir şey demiyorlardı. Ünzile Mihriban'ın ağlamaklı yüzünü görmek istemiyor, kızı hep gülsün istiyordu. Herkesten gizli aldığı 38 çeyrek altını vardı ama neye yeterdi ki?

O gün camlar silinecekti. Cam silmeyi sevmezdi Ünzile. Çocukluğundan beri içinde yükseklik korkusu vardı. Hiç aşağı bakamazdı. Aşağı baktığında midesi bulanıyordu. Çabucak camları siler, hemen içeri girerdi.

Birden camı silerken aklına fabrikada ölen işçi geldi. Memduh Bey bütün masrafı üstlenmişti. Kendisine bir şey olsa acaba onun çocuklarına da kol kanat gerer miydi? Hizmetinde bir gün kusur etmemişti. Hep kendisinden memnun görünürlerdi. Memduh Bey her zaman, "Çocuklarını okut Ünzile!" derdi.

Ünzile ölse, böyle evlerinde, camdan düşüp mesela kazayla... Betül Hanım Memduh Bey'i engellemeye çalışırdı. Memduh Bey dinlemezdi herhalde onu.

Betül Hanım salonda arkadaşları ile oyun oynuyordu.

- Ünzile çayları yenile! Küllükleri değiştir. Ünzile nerdesin? Çaylar! diye bağırdı.

Ünzile yatak odasındaki camdan inip mutfağa gitti. Sanki kafasının içinde birileri, "Atla camdan! Çocuklarını düşün. Bir anlık acı duyarsın, sonra hepsi biter. Betül Hanım mani olmak istese de Memduh Bey senin çocuklarını açıkta koymaz! Mihriban'a istediği gibi bir ev döşeyip, düğün yapar" diyordu.

Çayları doldurdu. Tek tek dağıttı. Dolu kül tablalarını boşalttı. Temizlerini yeniden dizdi. Camı aralayarak, sigara dumanını dışarı saldı. Yeniden yatak odasına geçip, ıslak bezi eline aldı. Cama çıkmadan önce aşağıya baktı, kararını vermişti, ya bismillah diyerek ayağını öbür tarafa attı. Gözlerini yumdu. Yere çakılana kadar farkında olmayacaktı. Bir iki saniyede ölürdü herhalde. Hepsi bir anlık acı... Belki birkaç dakika...

Bayramda kesilen kurbanlar geldi aklına. Boyunları kesilen hayvanların ayakları birkaç dakika çırpınmaya devam eder, vücutlarının bazı yerleri titrerdi.

Birden oğlu geldi aklına. Askerden gelecek, belki bir kıza sevdalanacak, annesini, babasını alıp, görücü gidecekti. Yok, öyle her kızı Murat'a almazdı Ünzile. Oğlunu sevecek, kollayacak, yuva yapacak, su damlası gibi güzel çocuklar doğuracak, helal süt emmiş bir kız olmalıydı. Belki bir gün koşarak gelip, "Nine bize para ver, bakkaldan şeker alacağız" diyeceklerdi. Oğlu gibi torunları da taze fasulyeyi severler miydi acaba? Torunlarını mutlaka okutacaktı.

Ünzile tekrar aşağıya baktı. Bu kez midesi bulanmadı. Birden bire yükseklik korkusunun da geçmiş olduğunu fark etti. Ne güzel yukarıdan aşağıya bakmak ne hoş bir duyguydu. Süzülerek düşerken, yere çakılmadan önce belki de çok hoş olacaktı. Uçakta gider gibi. Hiç uçağa binmemişti ama... Keşke o bunları düşünmeden kazayla düşmüş olsaydı. Korkusuzca bir an içinde ölürdü. Hem intihar etmek dinen de günahtı. Ama ya çocukları...

Nasıl olsa ölmeye karar vermişti ama ölmeden önce bir şeyler yapsa ne kaybederdi? Birden tüyleri diken diken oldu. Hayır, hırsızlık yapamazdı! Ölmek on kat daha iyiydi.

Bu kasabadan çıkıp, başka yerde şansını denese... Madem ölecekti, ölmeden önce her şeyi denemeliydi... Her şey! Yok, hırsızlık gibi o da tüylerini diken diken etti. Orospuluk da yapamazdı! Dursun'un karısı Ünzile'ye yakışmazdı. Ama elbet bir yerde daha paralı bir iş bulabilirdi... Hatta sigortalı bir iş... Aslında en önemlisi

sigortaydı.... Hastalıkta da, sağlıkta da sigorta önemliydi. Emekliliği vardı, her türlü sağlık yardımı vardı. Öldükten sonra çocuklarına maaşı vardı. Ne iyi olurdu sigorta olsaydı. Bugüne kadar hiç düşünmemişti. Ama kim ona sigortalı iş verirdi ki? Okuması yazması bile yoktu... Hayal etmesi bile saçmaydı...

Kararını verdi. Kesinlikle sigortalı bir iş bulacaktı. Daha doğrusu arayacaktı. Bulamazsa o zaman ölebilirdi. Hiç olmazsa deneyerek giderdi.

Cami sildi indi. Kovayı banyoya götürüp bezleri yıkadı, yerine koydu. Kirli, bulanık suyu tuvalete döküp kovayı çalkaladı. Ellerini yıkadı mutfağa geçti.

Akşam Memduh Bey geldi. Yemek dışarıda yenecekti. Betül Hanım odasında hazırlanıyordu. Ünzile Memduh Bey istemeden kahvesini hazırlayıp götürdü. Memduh Bey istemediği kahveyi alırken biraz şaşkın baktı Ünzile'ye. Ünzile Memduh Bey'in tam karşısına oturup;

- Memduh Bey bir maruzatım var, dedi.

- Hayırdır Ünzile?

- Beyim ben gidiyorum, hakkınızı helal edin, diyecektim.

- Gidiyor musun? Nereye?

- Başka bir iş bulacağım beyim!

- Anlaşıldı Betül Hanım yine bağırdı sana.

- Hayır beyim.

- Biliyorsun bağırır eder ama seni sever. Sen olmadan yapamaz o. Küsme sen ona!

- O nasıl söz beyim? Ne haddime? Bu zamana kadar hiç küstüm mü ki?

- Peki niye gidiyorsun o zaman?

- Beyim çoluğum çocuğum var. Ne babalarının ne benim sigortamız yok. Yarın öbür gün başımıza bir şey gelse kimin eline bakarız?

- Ayıp ediyorsun Ünzile biz ne güne duruyoruz?

- Sağ ol, var ol beyim. Elden gelen öğün olmaz, olursa da vaktinde bulunmaz derler. Ben karar verdim, ne olursa olsun sigortalı bir işte çalışacağım.

- Haklısın da kızım. Nereden bulacaksın? Bu kasabada mümkün değil bu? Sen hiç okula gitmemiş bir kadınsın. Hizmetçilikten başka ne iş yapabilirsin ki?

- Beyim fabrikadaki işçilerin hepsi okur yazar mı? Az da olsa okumamışı vardır aralarında elbet. Ben kadınım diye...

- Kızım orası fabrika.

- Yok beyim, kararımı verdim. Ya sigortalı iş, ya da ben ömrümü iş aramakla tüketeceğim. Ölmekten daha iyi. Hiç olmazsa uğraştım derim. Kul darılmaz, hak yazmaz!

- Peki ben sana ne diyeyim şimdi? Güle güle kızım. Benden yana hakkım helal olsun. Kal desem de kalmayacaksın anlaşılan.

- Kalmaz mıyım beyim? Sen kal dersen elbette kalırım.

- E kızım ne uğraştırıyorsun? Biz senden memnunuz kal o zaman. Akşam akşam oyun mu oynuyorsun?

- Yok beyim ne oyunu? Kalırım elbette. Ben de sizden memnunum, Allah razı olsun. Ama sigorta istiyorum. Sigorta edersen başım gözüm üstüne.

- Hoppalaaa! Kızım evdeki hizmetçi kadına sigorta olur mu?

- Ben nereden bileyim beyim? Olur olmaz. Ama ben sigortamı istiyorum. Hasta oldum mu, gelip elimi avucumu ovalayarak senin önünde bükülmek istemiyorum. Hastaneye gidip doktorun karşısına dikilmek istiyorum. "Aha şuram ağrıyor, bak bakalım ne gerekiyorsa yap" demek istiyorum.

- Meğer senin ne uzun dilin varmış Ünzile?

- Estağfurullah beyim. Yok derseniz de Allah razı olsun. Gidip kısmetimi başka yerde arayacağım.

- Haksız sayılmazsın ama...

Betül Hanım bütün şıklığı ile içeri girerken Ünzile elindeki fincan tepsisi ile dışarı çıktı.

- Hayırdır Memduh Bey, bir şey mi söyledin?

- Ünzile!

- Ne olmuş Ünzile'ye?

- İşten ayrılmak istiyor.

- Ne, ayrılmak mı istiyor? Bu ne saygısızlık? Neden bana söylemiyor da sana söylüyor? Ünzileee..

Ünzile Betül Hanım'ın sinirlendiğini anladı. Derin bir nefes alarak salona girdi.

- Buyrun hanımım..

- Ne demek oluyor bunlar? Zam için yapıyorsan avucunu yalarsın bak ona göre.

- Yok hanımım. Ne zammı? Ben Memduh Bey'den helallik alayım dedim.

- Önce bana söylemeden yani.

- Yok, Memduh Bey Ankara'ya gidecek demiştiniz ya... Hani belki bir daha göremem diye.

- Aferin sana!

- Başka çarem yok hanımım.

- Peki ama niye kızım? Ne oldu? Yoksa Refiye Hanım benden gizli sana iş mi teklif etti? Adetidir o başkasının kadınını çalmayı pek sever.

Ünzile başını önüne eğdi ve salondan çıktı. Memduh Bey;

- Sigorta istiyor, dedi.

Betül Hanım iyice şaşırdı.

- Çıldırmış bu kadın! Allahım ne günlere kaldık! Yok yok, bunu bir dolduran var galiba.Ünzilee! Gel buraya.

Ünzile tekrar derin bir nefes alıp odaya girdi.

- Kızım aklını mı oynattın sen? Kim öğretiyor bunları sana. Bak ekmeğinle oynuyorlar haberin olsun. Hiç sigortalı bir hizmetçi duydun mu sen?

- Yok hanımım duymadım onun için de gidiyorum zaten.

- Niye gidiyorsun?

- Sigortalı bir iş bulmak için gidiyorum.

- Sen bunadın galiba Ünzile! Kim sana sigortalı iş verir ki? Okuman yazman bile yok.

- Ya nasip diyerek bakacağım hanımım. Allah bilir artık.

- Bak bak, bulursan bana da haber ver!

Betül Hanım ile Memduh Bey çıktılar. Geniş arabanın yumuşacık koltuğuna oturdular. Betül Hanım'ın keyfi kaçmıştı. Allah bilir Nezahat Hanımın gözü değmişti bu Ünzile'ye, daha geçen hafta; "Ne şanslısın Betülcüm, yani inan ki atom mühendisi bulmak, iyi bir hizmetçi bulmaktan daha kolay. Sen on yıldır bu kadınla birliktesin. Hem dürüst hem de çok çalışkan. Evini pırıl pırıl ediyor. Çok da saygılı" demişti.

Memduh Bey karısına döndü;

- Bırak sen şimdi dedikoduyu da söyle bakalım. Sen bu kadından memnun musun?

- Tabii memnunum canım. Allah için, bir gün işi asmadı. Hiç arsızlığını görmedim. Ama bu son yaptığı saygısızlık...

- Saygısızlık değil hanım. Artık dünya değişiyor. Herkes sigortanın ne olduğunu anladı.

- Hizmetçiyi sigorta ettirmişler enayiler dedirtmem ben.

- Hıh! Kimin enayi olduğunu Allah bilir.

Ünzile o gece uyumadı. İki kızının masum yüzünü seyretti. Asker oğlunun fotoğrafını defalarca öptü. Beceriksiz kocasının kır saçlarını okşadı. Uzaklarda onu neyin beklediğini bilmiyordu. Hiç okuma yazma bilmeden yollara düşmesine kim bilir ne diyeceklerdi? Ama kararını vermişti bir kez. En çok bir hafta daha, yerine gelecek olan yeni birisi bulunana kadar çalışacaktı.

Erkenden uyanıp yola düştü. Anahtarı ile açıp girdi içeri. Çayı koydu, kahvaltıyı hazırladı. Kızarmış ekmek kokusu Betül Hanım ve Memduh beyi uyandırdı.

Kahvaltı sofrasında çayları doldururken Memduh ile Betül bakıştılar. Memduh Bey,

- E Ünzile, herhalde nereye gideceğine karar vermişsindir ha?

- Verdim beyim.

İkisi de Ünzile'nin nereye gideceğini söylemesini beklediler. Betül Hanım dayanamadı.

- Peki nereye gidecekmişsin bakim?

- Ankara'ya gideyim diyorum.

- Doğru orada hiç işsiz yok! Okuması yazması olmayan bir kadın gelse de işe alsak, üstüne üstlük bir de sigorta ettirsek diye bekliyorlar.

- Orada bulamazsam başka şehre giderim.

- Peki iş bulamadığın sürece, ne yiyip ne içeceksin?

- Günübirlik temizlik işlerine giderim. Yol parasını denkleştirdim mi tekrar yola düşerim.

Ünzile'nin kararlı hali Betül Hanım'ı tedirgin etti. Memduh Bey kendi kendine söylendi.

- Zaman değişiyor. Biz istesek de istemesek de değişiyor.

Betül Hanım anlamadı.

- Ne diyorsun?

- Hiçbir şey.

- Ne yapacağım ben şimdi?

- Hangi konuda?

- Ünzile çıkarsa nereden bulurum hemen? Hem bulsam bile aylar sürecek evdeki işleri öğrenmesi, tam istediğim gibi olması.

- Başka çaren yok. Onu da yetiştireceksin.

- Ya istediğim gibi olmazsa... Hırlısı var hırsızı var... Sude'nin doğumu da yaklaşıyor.

- Eeee hayat bu. Sen de biraz yorulacaksın tabii. Son on yıldır hiçbir oyun seansını kaçırmadığına eminim.

- Saçmalama.

- Saçmalamıyorum hanım. Ünzile benden çok senin işçin.

- Canım sen bu kasabada hiç sigortalı hizmetçi gördün mü?

- Hanım zaman değişti diyorum sana. Geçenlerde de kerhanede çalışan kadın sigortadan emekli oldu. Buna ne diyeceksin?

- Ay ne saçma şey, orospunun emeklisi olur mu ayol?

- Yaa demek ki oluyormuş. Hizmetçi niye olmasın?

- Ünzile'ye sigorta ha? Daha yeni zam verdim ayol. Doymak bilmiyorlar ki.

- Hanım market onlara ekmeği indirimli vermiyor ki. Sen ne ödüyorsan o da onu ödüyor.

- Ay sen Ünzile'den yana mısın benden yana mı?

- Ben senden yanayım da, hayat her geçen gün yeni bir şey öğretiyor. Tek başına olmuyor artık. Bunu öğrendim.

Ünzile'nin verdiği süre aybaşında bitiyordu. Zaman zaman içine bir korku düşüyordu. Ya iş bulamazsa, ya geriye gelirse, buradaki işini de kaybetmiş olacaktı. Ne yer ne içerlerdi? Yine de direndi Ünzile. Gidecekti. Çocuklarına hiçbir şey demedi. Son güne kadar da söylemeyecekti. Aybaşında süresi bitiyordu, maaşını alacak, yarısını eve bırakacak, yarısını cep harçlığı ederek yola düşecekti. Küçücük bir çanta hazırladı. Kaderini değiştirmeye gidiyordu. Yük taşıyacak hali yoktu.

Kahvaltı sofrasını son kez hazırladı. Tam on yıldır açıp kapattığı dolapları kimse görmeden sessizce okşadı. Ne çok vakit geçirmişti bu mutfakta? Ne yemekler yapmıştı? Yemek tarifini isteyen misafirleri bile olmuştu. Buradaki etli sütlü yemekleri hazırladıktan sonra, evine gidip, eski tencerelerde, yavan yemekler pişirdiğinde içi burkulurdu bazen. Çocukları gündüz pişirdiği, malzemesi bol, lezzetli yemeklerden tatsın, kaloriferli sıcacık evde yaşasınlar, bol sıcak sularla yıkansınlar isterdi.

Sude Hanım evlendiğinde her gün bir davet verilmişti. Bazen kızları Mihriban ile Çiğdem de yardıma gelir, ancak yetiştirirlerdi. Sude Hanım'ın gelinliği Fransa'dan gelmişti. Kızları gelinliği görmek için yalvarınca, Ünzile de Betül Hanım'dan rica etmişti. Sude Hanım beyaz bir kuğu gibi olmuştu. Çiğdem ile Mihriban nasıl hayranlıkla seyretmişti. O zaman daha Mihriban orta ikiye gidiyordu.

Zaman su gibi akıp geçti. Mihriban ortaokuldan sonra okuyamamıştı.

Betül Hanım Ünzile'nin işten ayrılacağını duyduğu günden beri dargın gibiydi. Suratını asarak konuşuyordu. Memduh Bey de sanki kırgın gibi. Her sabahki sıcak günaydınlar yoktu artık. Ünzile aldırmadı. Ölümden öte köy mü vardı? Gidecekti. Madem Allah yarattığı kulun rızkını veriyordu, o da bu rızkı aramaya gidiyordu işte. Kızacak, darılacak ne vardı bunda? "Rızkına doğru bir adım atacaksın ki o da sana gelsin" demez miydi rahmetli dedesi.

Çayları doldurup mutfaktan çıktı Ünzile. Memduh Bey arkasından seslendi.

- Ünzile!

- Buyur beyim.

Betül Hanım bir zarf uzattı.

- Al bakalım bu ayki maaşın.

- Acelesi yok, giderken de alırım hanımım.

Memduh Bey girdi araya,

- Al al! Hem farkındaysan maaşın zarf içinde. Neden biliyor musun?

- Bilmem beyim. Elbet bir nedeni vardır.

- Nedeni var ya. Bugüne kadar, dur bakim kaç yıl oldu?

- On yıl beyim. Tam on yıl.

- On yıldır, maaşını Betül Hanım'dan zarfsız alıyordun, tam kapıdan çıkarken.

- Evet beyim Allah razı olsun sizden. Çok ekmeğinizi yedim.

- Ama bundan böyle artık zarfın içinde alacaksın ve aldığına dair kağıt imzalayacaksın.

- .....

- Nüfus kağıdın yanında mı?

- Hayırdır beyim!

- Ünzile hem sigorta istiyorum diyorsun hem de nüfus kağıdı isteyince hayırdır diyorsun. Nüfus kağıdı olmadan sigorta yapmıyorlar.

- Aman beyim ne diyorsun?

- Hadi hadi. Betül Hanım sen olmadan rahat edemeyecek anlaşılan.

- Allah razı olsun beyim.

- Senden de razı olsun Ünzile.

Ünzile içine dolan sevinci zor zaptetti. Demek rızkını aramak için uzaklara gitmesine gerek kalmamıştı. Çocuklarından ayrılmayacaktı. Akşamı iple çekti Ünzile. Her ay maaşını alınca yarım kilo baklava alırdı. Bu kez bir kilo aldı. Kasetçinin önünden geçerken durdu, içeri girdi. Hayatında ilk kez bir kasetçi dükkânına giriyordu.

- Bana şöyle güzel türkülerin olduğu bir kaset ver. Mihriban çok sever.

Ünzile eve gelip kızlarına sarıldı. Askerdeki oğlu Murat'ın fotoğrafını öptü. Mihriban'a türkü kasetini verirken, küçük kızına seslendi.

- Kızım iki kahve yap. Baklavadan da koy, odaya getir.

Ünzile kocası Dursun'un karşısına oturdu. Dursun biraz şaşırdı.

- Hayırdır hanım, sende bugün bir tuhaflık var.

- Var ya, diyerek uzanıp kocasının elini tuttu. ■

2022 Temsilci Eğitimlerinde Toplumsal Cinsiyet Dersleri Tamamlandı

YAŞAMIN HER ALANINDA EŞİTLİK

Petrol-İş Sendikası'nda yeni işyeri temsilcileri için her sene gerçekleştirilen temsilci eğitimlerinde toplumsal cinsiyet dersleri 2022 yılı için üç grup halinde yapıldı. 2 Mart, 16 Mart ve 30 Mart olmak üzere üç grupta katılan 54 temsilcinin 5'i kadındı. Dersler arasında kadın temsilcilerle söyleşi yapma olanağı da bulduk. Bu sayımızda iki kadın temsilcimizle yaptığımız söyleşiye yer verdik.

Selgin Zırhlı Kaplan

2022 temsilci eğitimlerinin bir bölümü olarak verilen toplumsal cinsiyet dersleri üç grup halinde gerçekleştirildi. Üç grupta eğitimlere 5'i kadın temsilci olmak üzere toplam 54 temsilcimiz katıldı.

Birinci Grup: 2 Mart 2022

28 Şubat - 4 Mart 2022 tarihleri arasında düzenlenen birinci grup temsilci eğitimlerinde toplumsal cinsiyet dersi 2 Mart günü verildi. İlk grupta eğitimlere Adana, Adıyaman, Aliağa, Batman, Gebze ve İstanbul 2 No'lu şubelerden toplam 16 temsilci katıldı. Birinci grupta bir kadın temsilci bulunuyordu.

İkinci Grup: 16 Mart 2022

14-18 Mart 2022 tarihleri arasında yapılan ikinci grup temsilci eğitimlerinde toplumsal cinsiyet dersi 16 Mart 2022 tarihinde verildi. İkinci grupta eğitimlere Adana, Aliağa, Bursa, İstanbul 1 No'lu ve İzmir

şubelerinden toplam 16 temsilci katıldı. İkinci grupta on altı temsilcinin üçü kadın temsilcilerden oluşuyordu.

Üçüncü Grup: 30 Mart 2022

28 Mart - 1 Nisan 2022 tarihleri arasında düzenlenen üçüncü grup temsilci eğitimlerinde Gebze, İstanbul 1 No'lu, Mersin ve Trakya şubelerinden toplam 22 temsilci katıldı. Üçüncü grupta bir kadın temsilcimiz vardı. Toplumsal cinsiyet dersi bu grupta 30 Mart günü gerçekleştirildi.

Sendikalarda Kadınlar

Toplam iki saat süren toplumsal cinsiyet derslerinde Türkiye'de ve dünyada istihdam, sağlık, eğitim gibi alanlarda toplumsal cinsiyet eşitliğine dair istatistiksel veriler paylaşıldıktan sonra biyolojik cinsiyet toplumsal cinsiyet kavramları örneklerle ele alındı. Çalışma yaşamında ve sendikalarda kadınların durumuna ilişkin tespitler paylaşıldı.

Petrol-İş Sendikası'nın toplumsal cinsiyet eşitliğine dair çalışmaları ve eşitlik politikaları, sendika tüzük ve toplusözleşme metinlerinde eşitlik ve şiddetle mücadele hükümleri ayrıntılı olarak ele alındı.

Derslerde toplumsal cinsiyet kavramının daha net anlaşılması açısından, hem toplumsal hayata hem çalışma hayatına dair somut örnekler içeren küçük bir atölye de gerçekleştirildi.

Çalışma yaşamında kadına yönelik şiddetle mücadelede önümüzdeki dönemde sendikalar için önemli bir araç olması beklenen Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) 190 sayılı Çalışma Yaşamında Şiddet ve Tacizin Önlenmesine Dair Sözleşme'nin etkin olarak kullanılması olanakları üzerinde duruldu. Sözleşmenin sendikalar için önemi, bugüne kadarki sözleşmelerden ayrılan belirgin yanları konuşuldu.

ILO 190 Farkındalık Etkinliği

Bütün temsilci eğitimlerinde yaptığımız gibi, bu eğitimlerde de toplumsal cinsiyet derslerinin sonunda ILO'nun 190 sayılı sözleşmesinin ülkemizde de onaylanması için küresel sendika IndustriAll ile uluslararası alanda yürütülen kampanyanın bir parçası olarak ILO 190 posterleriyle birlikte fotoğraf çekildi, fotoğraflar sosyal medya sayfalarında; ulusal, uluslararası sendikal kadın platformlarında paylaşıldı. ■

Botaş Genel Müdürlüğü İstanbul İşletme Müdürlüğü İşyeri Temsilcisi Funda Girban:

22 yıl sonra hem sendikayla tanıştı, hem temsilci oldu

Merhaba, sizi tanıyalım.

İsmim **Funda Girban**. İstanbul 2 No'lu şubeye bağlı Botaş Genel Müdürlüğü İstanbul İşletme şube müdürlüğünde çalışıyorum. Yirmi beş yıldır çalışma hayatındayım, 22 yıldır sendikaya üyeyim.

Evli misiniz? Çocuk var mı?

Evliydim boşandım. İki kızım var, biri yirmi yaşında, biri on beş yaşında. Büyük kızım ODTÜ'de çevre mühendisliği okuyor, küçük kızım lise birinci sınıfta.

Bakım işiyle herhangi bir sorununuz yok o zaman...

Ankara'dan yeni tayin oldum, 8 aydır burdayım. Babalarının yanındalar. Her tatilde benimle birlikteler, büyük kızım ODTÜ'de okuduğu için zaten Ankara'dan gelemez.

Ne zaman boşandınız?

Altı yıl oldu. Kendi ayakları üzerinde duruncaya kadar orada kalmalarını istedim. Küçük kızım gelecekti, ama okulu ve oyunculuk eğitiminden dolayı gelemiyor.

Boşandıktan sonra bakımını siz mi üstlendiniz?

Sıkıntı olmadı, küçük kızım sekiz dokuz yaşındaydı, babası da her türlü desteği verdi. Babasıyla aynı kurumda çalıştığımız için boşanmış olmamıza rağmen birlikte devam ettik. İlk dönemlerde küçük kızım henüz küçük olduğu için okul çıkışı servisle işyerime geliyordu, işyerinde iki saat birlikte zaman geçiriyorduk, sonra beraber eve gidiyorduk. Şu anda büyüdüler, kendi ayakları üzerinde durabiliyorlar, ama anne olmaktan vazgeçmiyorsunuz tabii, sorumluluklar aynı şekilde devam ediyor.

Ne iş yapıyorsunuz?

Ben personel ve idari işler müdürlüğünde çalışıyorum, burada tahakkuk birimindeyim. Personelle ilgili bütün işlerden sorumluyum.

Her işin hem kolay hem zor yanları vardır, sizin işinizin zor yanları neler?

Mesleğimi çok severek yapıyorum, kamu çalışanı olunca daha çok çalışmadan maaş aldığınız düşünülür, elbette makine başında iş yapmıyoruz, işimiz hep evrak üzerindedir, ama tahakkük birimi çok yoğun bir birimdir. Maddi olarak yaptığınız bir hesap hatası sizi tabii ki etkiliyor. Amirlerimiz buna karşı hep önlem alıyor, ama öyle bir şey olduğu zaman kişiden rücu ediliyor tabii ki. Belli bir ücret ödemesi alınıyor. Ama benim başıma hiç gelmedi. Böyle bir durumla hiç karşılaşmadım. Tamamen hesap kitap, kafa işi olduğu için moraliniz bozuk olduğunda, ya da bir şeyi karşınızdakine defalarca anlatmak zorunda kaldığınızda yorucu ve yıpratıcı olabiliyor. Fiziki yorgunluktan çok ruh yorgunluğu yaşıyorsunuz.

Ofis ortamında çalışmaktan kaynaklı fiziksel etkileri yok mu çalışmanızın?

Tabii ki var, sürekli ekrana bakıyorsunuz, başınız ağrıyor, boynunuz ağrıyor, bilekleriniz ağrıyor. Ama şimdilik ağır etkilerini yaşamıyorum, ileride mutlaka olacaktır. Bu bakımdan baktığınızda aslında yıpratıcı yönleri çok fazla. Bizdeki zorluklar, özel sektördeki kadar değil. Bizler daha rahatız. Yaptığım iş bakımından aslında beyaz yakalıyım. Genel merkezde çok yoktu, ama burada, kapsam içiyle kapsam dışı arasında çok ayrım yapıldığını gördüm. Personel müdürüme söylediğimde hayır böyle bir şey yapmıyoruz dediler, ama yapılıyor bence.

Sendikayla ilişkileriniz nasıldı?

Sendikayla bugüne kadar sadece aidat ödediğim bir birim olarak ilişkim vardı. Sendikaya dair her şeyi aslında şu üç günlük eğitim süresince öğrendim. Sendikayla hiç işim olmamıştı. Kamu olduğumuz için belki bu böyleydi. Bunun eksikliğini ben çok yaşıyorum. Sendika, benim için dediğim gibi, dört yılda bir gelip 'bize oy verin' diyen kişilerdi. Ne iş yaptıklarını, sendikanın ne işe yaradığını, ya da ne yapabileceğini bilmeden verilen bir anlamdı.

Kadınlara ilişkin çalışmalardan da haberiniz olmadı o zaman?

Hiç olmadı, onu da sizin sayenizde bugün öğrendim. Genel müdürlükte sendika odamız vardı, orada istediğimizi konuşabilir, sıkıntımızı söyleyebilirdik, ama beyaz yaka tarafında çalıştığım için çok da sendikaya gidip derdimi anlatma ihtiyacı olmadı. Genelde de sıkıntı olarak zaten sadece ücret konusu konuşulurdu. Başka bir sıkıntıyla karşılaşmadık. Yemek sıkıntımız, tuvalet, giyim sıkıntımız hiç olmadı, kurumumuz bunları zaten yapan bir kurum.

Şu anda nasıl durum, temsilci oldunuz nasıl oldunuz onu anlatın...

Temsilci olmam tamamen tesadüf aslında. Seçimler olacaktı, o süreçte temsilci arkadaşım Orhan bey bana 'Funda hanım siz kapsam içi personelsiniz, bir kadın personel olarak temsilci olmanızı isteriz' dedi. Kendimi ifade etmekte zorlanmayacağımı düşünerek seçimlere girdim, seçileceğimi hiç düşünmüyordum. Gerçi üç kişiydik, çıkacağım belliydi. Ona rağmen altı aylık biri olarak iyi bir oy almıştım. Çok büyük bir oy değildi, ama kendime göre bir başarıydı.

Çevreniz nasıl karşıladı bu durumu?

22 yıldır kurumdayım, ama buraya çok yabancıyım, şehre çok yabancıyım. Zaten İstanbul'a gelmem çok radikal bir karardı. Bu kadar seneden sonra, 28 yıl Ankara'da yaşadıktan sonra tekrar İstanbul'a gelmek... İstanbulluyum normalde, ama benim için çok yabancı bir şehir. Aslında ailem, herkes burada. Ama hayatımı orada kurdum. Temsilci olduğumda altı aydır İstanbuldaydım. Çok yeni başladığım için alışma dönemindeydim, henüz kimseyi tanımıyordum, bu beni çok zorladı. Benimle genel merkezden gelen arkadaşlarım vardı, onlar temsilcilik teklifi geldiğinde desteklediler. Hem yeni gelen biri olarak hem kadın olarak temsilci olmama olumsuz yorum yapanlar da oldu tabii.

Aileniz nasıl karşıladı temsilciliğinizi?

Ailem çok destek verdi. Yaptığın her işte arkandayız dediler.

Petrol-İş üyesi kadınlara bir mesajınız var mı?

Kadınlar bence daha aktif olmalı, daha çok birlik beraberlik içinde olmalıyız. Kadınlar olarak neyi daha üste çıkarabilirizi hep beraber birlik olarak düşünmeliyiz. Kadınlar olarak daha cesuruz, daha gözü karayız, daha gerçekçiyiz ve daha geniş düşünüyoruz. ■

Gripin İlaç'ın yeni baştemsilcisi Nazlı Işık:

"Sendikalı olmak kadınları güçlendirir, çalışma ortamında haksızlığı önler"

Kısaca kendinizi tanıtır mısınız?

İsmim **Nazlı Işık**, evliyim, iki kız çocuk annesiyim. Biri 18 biri 15 yaşında. Gripin İlaç'a 2017 yılı Aralık ayının birinde başladım. Daha önce Recordati ilaç firmasında 16 yıl çalıştım.

İşyeri taşınmasından dolayı bir sene evde kaldım, işsizlik maaşından yararlandım, sonra geçici olarak Gripin İlaç'a girdim, iki ay o şekilde çalıştım. Sonra sendikalı olarak kadroya geçtim. Ayın 9'unda seçim yapıldı, bu seçimde baştemsilci seçildim, 9 Mart 2022'de.

Sendika var mıydı Recordati'de?

Hayır, 16 yıl sendikasız çalıştım. Sendikayı sokmaya çalıştık. Beyaz yakanın mavi yakadan fazla olması nedeniyle yüzde 51 çoğunluğu yakalayamadık. Yakalayamadığımız için sendikalı olamadık, hatta Petrol-İş gelmişti örgütlemeye. İşçiler olarak hepimiz üye olduk, ama mümessiller, genel yönetim, beyaz yakalı sayıldığı için sendikal çoğunluğu sağlayamadık.

Petrol-İş'le Gripin'de mi tanıştınız?

Evet. 2018'de tanıştım. Geçici durumdan kadroya geçince hemen sendikalı olduk.

Ne iş yapıyorsunuz tam olarak Gripin İlaç'ta?

Üretimde çalışıyorum. Kaşe bölümü sorumlusuyum. Bizde mola diye bir şey yok, çay saatimiz yok, erken çıkabilmemiz için molayı kaldırmışlar. Ama her arkadaşımın molaya ihtiyacı var. Biz iki arkadaş, makineleri kapatmadan onları aşağıya gönderiyoruz, ikişer ikişer molalarını yapıyorlar, ihtiyaçlarını gideriyorlar, onlar gelene kadar yerlerine bakıyoruz.

Sonra o bölümün evraklarını hazırlıyorum. Genel olarak fabrikanın çekilmesi gereken temizlik formlarını dosyalarını topluyorum, eksikerini giderip müdüre teslim ediyorum.

Bizde sadece Gripin İlaç üretiliyor. Karışım olarak hammadde bize geliyor, o maddeyi ben teslim alıyorum. Makinelere dolduruluyor tozlar. Kaşeler firmamız tarafından yapılıyor.

Kaşe dediğiniz şey nedir tam olarak?

Kaşe dediğimiz, Gripin'in dış kapakları oluyor, vakum şeklinde iki kanalla geliyor büyük kaşeler küçük kaşeler. Küçük kaşe makinenin dönen çarkından geliyor alttan giriyor, araya pistonlar tozu bırakıyor, üstünden de büyük kaşe kapatıyor onu.

Bu şekilde akıyor, biz bunu cama veriyoruz, seçme bölümümüz var. Orada ayıklanıyor iyi kaşeler kötü kaşeler olarak. Sonra diğer bölümlere, selofona gidiyor, orada yüzeyine selofon çekiliyor, kaplanıyor. Makinelerde de ayıklanıp kutulanıyor.

Neden temsilci oldunuz?

Çevremdekiler 'bu işi sen yapmalısın', diyerek aday olmamı istediler. ... Haksızlık nerde olursa olsun bana yapılmadığı için kayıtsız kalamam. Örneğin beş altı kişinin bir araya gelerek bir arkadaşımıza bakarak gülmesi, onun susması, bir şey yapamaması, günün sonunda evine ağlayarak gitmesi, bu tarz şeylerle çok karşılaştık son zamanlarda. 16 yıldan sonra yeni alınan elemanlarız sonuçta. 16 yıl boyunca bu fabrika hiç eleman almamış. Artık bir zaman uyuşmazlığı mı, bilmiyorum, aslında hepimiz kadınız, çoğunluğumuz kadın. Temsilci olursam en azından konuşarak bu sorunu halledebiliriz diye düşündüm. Bu şekilde girmiş oldum.

Çalışma yaşamında olmak sizin için ne ifade ediyor?

96'dan beri devamlı çalışıyorum. Birincisi, hayat şartları bunu gerektiriyor. İkincisi, kendi ayaklarım üzerinde durmak benim için önemli. Babamın evinde de çalışıyordum. Kendi paramı kazanmak, haklarımı elde etmek. Eşim mesela çalışmamı çok istemedi. Ama ben ondan para almayacağımı, onun şartlarında yaşayamayacağımı söyledim. Sağolsun bana çok yardımcı oldu. Birlikte çocuklarımıza baktık.

Kadınlar sizce neden sendikalı olmalı?

Bence sendikalı olmak kadınların elini daha da güçlendirir. Hem işveren karşısında hem çalışma ortamında haksızlığı önler. ■

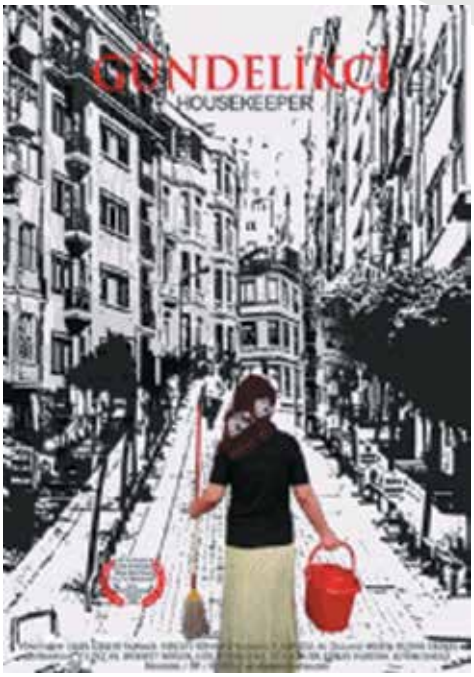
KADIN SİNEMASI

EV İŞÇİLERİNİN ÇALIŞMA KOŞULLARINI VE MÜCADELELERİNİ ANLATAN FİLMLER

16 Haziran 2011 tarihinde Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) tarafından "Ev İşçilerine İnsana Yakışır İş Sözleşmesi" kabul edildi. Aynı zamanda 16 Haziran'ın "Dünya Ev İşçileri Günü" olarak kutlanmasına karar verildi. Ülkemizde ev işçilerinin yürüttüğü mücadelelerin bir ürünü olarak ortaya çıkan, çalışma koşullarını ve örgütlenme arayışlarını anlatan belgesel ve filmler yapıldı.

GÜNDELİKÇİ

Yönetmen: Emel Çelebi **Senaryo**: Emel Çelebi, Necati Sönmez **Oyuncular:** Yıldız Ay, Nüshet Soğuk, Gül Korkutan, Gülsüm Er, Tülay Yardım **Tür:** Belgesel **Yapım Yılı:** 2006 (50 dk)

Filmde, evlerde temizlik yapan, yemek yapan, çocuk veya yaşlı bakımıyla uğraşan, kısaca ev işçiliği yapan kadınların samimi anlatımlarıyla, bu sektörde yaşanan sorunlar, çalışma koşulları, kendi hayatları, hayalleri ve yaşadıkları ele alınıyor. Ev işçisi kadınların çocuklarının geleceğini kurtarabilmek için daha iyi bir ücret ve güvence arayışlarının mücadelesini anlatıyor. 43. Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde En İyi Belgesel seçilen "Gündelikçi", 2007'de Seul'de düzenlenen 9. Kadın Filmleri Festivali'nde 'Birincilik Ödülü'nün (First Prize) sahibi oldu.

KÜLKEDİSİ DEĞİLİZ

Yönetmen: Emel Çelebi **Oyuncular:** Yıldız Ay, Serpil Kemalbay, Gül Korkutan **Tür:** Belgesel **Yapım Yılı:** 2014 (50 dk)

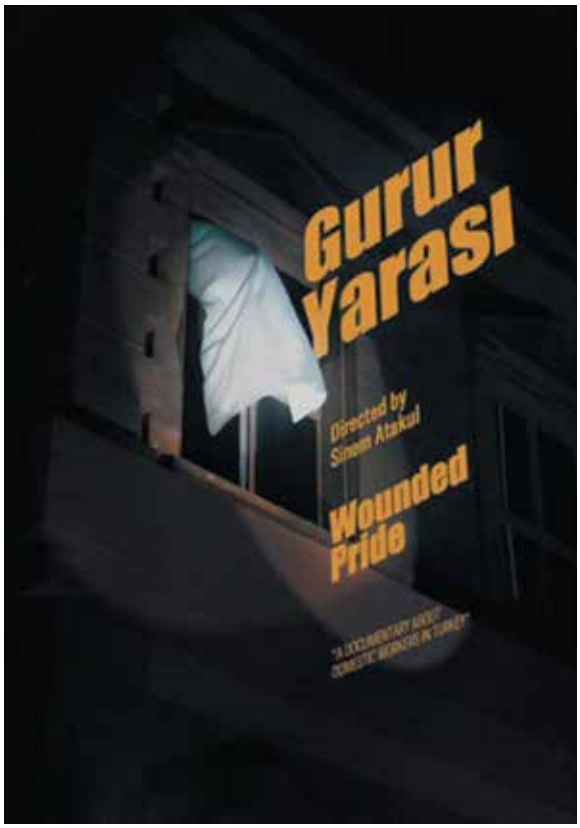
2014 yapımı olan 50 dakikalık belgesel film, 2006 yapımı 'Gündelikçi' belgeselinin devamı olarak çekilmiş. Ev işçiliği yaparak geçinen kadınların çalışma koşullarını görme olanağı sunan belgeselde, ev işçisi kadınların iş güvencesi olmadan, geleceklerinden emin olmadan çalışmalarının öyküsü anlatılıyor. Düşük ücretlere çalışmanın yanısıra, iş kazası geçirdiklerinde hayatını kaybeden ya da işe devam edemeyen kadınların öyküsü... Filmde, bu umutsuzluğun nasıl güce evrildiği de anlatılıyor elbette. Birlikten kuvvet doğar sözünün yeniden doğrulandığına şahit oluyoruz. Ev işçilerine kimlik ve statü, ev işine mesleki standart kazandırma mücadelesinin gelişimine tanık oluyoruz. En önemlisi, bu mücadelenin başrol oyuncularını yakından tanıma olanağı buluyoruz.

TOZ BEZİ

Yönetmen: Ahu Öztürk **Oyuncular:** Asiye Dinçsoy, Nazan Kesal, Mehmet Özgür, Serra Yılmaz, Gökçe Yanar, Didem İnselel, İbrahim İris **Tür**: Festival Filmi
Yapım Yılı: 2015 (99 dk)

35. İstanbul Film Festivali'nde gösterime giren, yönetmenliğili Ahu Öztürk'ün yaptığı 'Toz Bezi' filmi, hem evlere temizliğe giden kadınların hem çalışma hem yaşam koşullarını ele alıyor. Filmde, ev işçiliği yapan Nesrin ve Hatun adlı iki kadının hayatı anlama ve kendi yollarını bulma çabası anlatılıyor. Sadece düşük ücretli, zorlu çalışma koşullarıyla değil, kendi hayatlarındaki zorluklarla da mücadele etmek zorundadırlar. İkisi de farklı sorunlarla boğuşsa da, birbirlerine tutunarak bu zorlukların üstesinden gelmeye çalışırlar. Filmde gündelikçi kadınlardan Nesrin'i canlandıran Asiye Dinçsoy, oyunculuğuyla İstanbul Film Festivali'nde En İyi Kadın Oyuncu ödülünü aldı.

GURUR YARASI

Yönetmen: Sinem Atakul **Senaryo:** Sinem Atakul **Müzik:** Cihan Gülbudak **Oyuncular:** Minire İnal, Ayten Kargın, Gülten Cerbiş, Gül Korkutan, Bahri Şimşek, Av. Sevgi Evren **Tür:** Belgesel **Yapım Yılı:** 2018 (117 dk)

İlk gösterimi 1-7 Mayıs 2019 tarihleri arasında düzenlenen 14. Uluslararası İşçi Filmleri Festivali'nde yapılan 'Gurur Yarası' (Wounded Pride) filmi ev işçilerinin zorlu koşullarını anlatan Gündelikçi, Külkedisi Değiliz serisinin üçüncü filmi sayılır. Aynı ekiple, belgesel formatında çekilen filmde, 5 Mart 2009'da temizliğe gittiği evin camlarını silerken 3. kattan düşerek iki yıl iş göremez bir halde bakımla yaşamına devam eden, şu anda İmece Ev İşçileri Sendikası Antalya temsilciliğini yürüten Minire İnal başta olmak üzere, sigortasız, gelecek güvencesi olmadan çalışan ev işçilerinin başlattıkları hak arama yolculuğunun hukuk mücadelesi boyutu ele alınıyor.

Petrol-İş'te kadınların uluslararası mücadele ve dayanışma günü 8 Mart, genel merkez ve şubelerde yapılan etkinliklerle kutlandı. Merkez Yönetim Kurulu üyeleri, kadın üyelerimizin yoğunlukta olduğu şube ve işyerlerini ziyaret ederek günün anlam ve önemine uygun olarak çeşitli etkinlikler düzenlediler.

PETROL-İŞ GENEL MERKEZ'DE 8 MART KUTLAMASI

8 Mart, Petrol-İş genel merkezinde Merkez Yönetim Kurulu üyelerinin ve genel merkez çalışanı kadınların katılımıyla genel merkez teras katında yapılan bir etkinlikle kutlandı. Merkez Yönetim Kurulu adına söz alan genel başkan Süleyman Akyüz, günün anlamına uygun bir konuşma yaptı, 8 Mart'ın tarihçesine değindi. Merkez yöneticileri çalışanların kadınlar gününü kutladıktan sonra en eski ve en yeni kadın çalışanımızla genel başkanımız pasta kesti. Ardından kadın çalışanlara hediyeleri takdim edildi.

Merkez Yönetim Kurulu üyeleri Manisa şubesi 8 Mart etkinliğindeydi

Manisa Şubemizde 8 Mart kutlaması yapıldı. Sendikamız Merkez Yönetim Kurulunun da katıldığı 8 Mart etkinliği oldukça coşkulu geçti.

6 Mart tarihinde yapılan etkinlik, Manisa Büyük Saruhan Otel'de gerçekleştirildi. Kutlamaya Manisa şube yönetimi ve temsilcilerin yanı sıra Standard Profil işyerinden kadın üyelerimiz katıldı. Sendikamız Merkez Yönetim Kurulu üyeleri de etkinliğe katılarak üyelerimizle biraraya geldiler. Genel Başkanımız Süleyman Akyüz burada yaptığı konuşmasında 8 Mart'ın anlamı ve kadın hareketinin önemine değindi. Kadınların mutlak suretle örgütlenmesi gerektiğine vurgu yapan Akyüz, kadına yönelik her türlü şiddet ve ayrımcılığın ortadan kalkmasında sendikaların hayati önem taşadığını söyledi. Petrol-İş Sendikası'nın mücadele tarihinde Berec, Novamed, Bericap ve Flormar gibi kadınların öncülük ettiği mücadeleler olduğunu hatırlattı. Konuşmasının devamında Petrol-İş'in hem fiili mücadelesiyle hem de sözleşmelerine koyduğu maddelerle kadın üyelerinin haklarını koruduğunu, çalışma hayatında daha fazla kadına ulaşılması gerektiğini söyledi.

Genel başkanımız ve genel sekreterimiz İstanbul 2 No'lu şubenin 8 Mart etkinliğindeydi

Sendikamız İstanbul 2 No'lu şubede 8 Mart kutlaması yapıldı. Pazar günü yapılan etkinliğe Genel başkanımız Süleyman Akyüz ve genel sekreterimiz Salih Akduman da katıldı.

Sendikamız İstanbul 2 Nolu Şube'de, 8 Mart Kadınların Uluslararası Mücadele ve Dayanışma günü kutlandı. 6 Mart Pazar günü Pendik'te, saat 15.00-19.00 arasında yapılan kutlama oldukça yoğun ve coşkulu oldu. Sendikamız Genel Başkanı Süleyman Akyüz ve Genel Sekreteri Salih Akduman'ın da katıldığı organizasyonda, İstanbul 2 Nolu Şube yöneticilerimiz ile birlikte şubemizde örgütlü yaklaşık 250 kadın yer aldı. Etkinlikte Genel Başkanımız Süleyman Akyüz 8 Mart'ın tarihi ve bugününe ilişkin bir konuşma yaparak, kadın emeğinin önemine değindi. Etkinlik, Şube Yöneticilerimiz ve üyelerimizin konuşmalarının ardından türküler eşliğinde halaylar çekilerek sona erdi.

Genel Mali Sekreterimiz Erhan Yakışan, Solar Patlayıcı işyerinden kadın üyelerimizle bir araya geldi

Genel Mali Sekreterimiz Erhan Yakışan, Bursa Şube Başkanımız Ersin Birgül, Başkan Yardımcımız Remzi Beloğlu, 16 Mart Çarşamba günü örgütlü olduğumuz Eskişehir Seyitgazi'de kurulu Solar Patlayıcı Maddeler A.Ş. işyerine ziyarette bulunarak, işyeri tarafından düzenlenen kadınlar günü etkinliğinde üyelerimizle biraraya geldi. Bu ziyarette Genel Mali Sekreterimiz Erhan Yakışan ve Bursa Şube Yönetimimize, Solar Patlayıcı Mad. A.Ş. Genel Müdürü Mehmet Oğuz Özkazanç, Üretim ve Satış Oper. koordinatörü Ergün Alpaydın ile Mali ve İdari İşler Müdürü Tuncer Öztürk eşlik etti. Burada işveren tarafından hazırlanan hediyeler de sendika yöneticilerimizle beraber üyelerimize takdim edildi. Genel Mali Sekreterimiz çoğunluğunu kadın üyelerimizin oluşturduğu Solar işyerinde, üyelerimizin emekçi kadınlar gününü kutladı. Genel Mali Sekreterimiz Erhan Yakışan'ın Solar ziyareti istişari açıdan oldukça verimli geçerken, işyerindeki üyelerimiz tarafından memnuniyetle karşılandı.

Adana şubemizde 8 Mart

Kadınların Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü olan 8 Mart Adana Şubemizde kutlandı. Adana Şubemizin örgütlü olduğu Sasa, İskenderun Gübre, Dörtyol Botaş, Toros Tarım, Ceyhan Botaş, Alpla Plastik, BİL işyerlerinde çalışan kadın üyelerimizi çalıştıkları ünitelerde ziyaret eden şube yöneticilerimiz ve temsilcilerimiz 8 Mart'ı kutlayarak, günün anlamına ilişkin değerlendirmelerde bulundular.

Adıyaman şubemizde 8 Mart

Adıyaman Şube Başkanımız Mehmet Karaman, Başkan yardımcılarımız Hacı Yusuf Doğan, Abdülkerim Fırat (Mali) ve yönetim kurulu üyelerimiz, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü dolayısıyla Adıyaman şube binamızda, kadın üyelerimizle biraraya geldi. Adıyaman Şube Yöneticilerimiz üyelerimize çeşitli hediyeler vererek, kırmızı karanfil dağıttı. Şube Başkanımız Mehmet Karaman burada yaptığı konuşmasında şunları söyledi. "8 Mart'ın kadınların uluslararası mücadele ve dayanışma günü olduğunu belirterek, Bu mücadele, insana yakışır iş için, şiddetsiz bir yaşam için, eşit ücret için, güvenceli gelecek, güvenli çalışma için yüz yılı aşkın bir süredir devam eden bir mücadeledir. Bugün, kadınların emeğine ve geleceklerine sahip çıktığı, dayanışmayı yükselttiği gündür. Petrol-İş Sendikası olarak bugüne sahip çıkmak, anlamına uygun bir şekilde kutlamak en büyük önceliğimizdir. 112 yıl önce kadınlar düşük ücretlere, kötü çalışma koşullarına, eşitsizliğe, güvencesizliğe karşı uluslararası mücadelenin ve dayanışmanın temellerini attılar. Kadınların sendikalarda örgütlenmeleri de aynı dönemlerde hız kazandı"

Aliağa şubemizde 8 Mart

Sendikamız Aliağa Şubesinde 8 Mart Kadınların Uluslararası Mücadele ve Dayanışma günü kutlandı. Aliağa Şubemizin örgütlü olduğu Petkim, Tüpraş, Star Rafinerisi, Solu-Fert,Ravaogo-Air liquide-Saybolt işyerlerinde çalışan kadın üyelerimizi çalıştıkları ünitelerde ziyaret eden ve karanfil takdim eden, temsilcilerimiz 8 Mart'ı kutlayarak, günün anlamına ilişkin değerlendirmelerde bulundular.

Ankara şubemizde 8 Mart

Ankara Şubemizde 8 Mart Kadınların Uluslararası Mücadele ve Dayanışma günü örgütlü olduğumuz tüm işyerlerinde kutlandı. Örgütlü olduğumuz tüm işyerlerinde düzenlenen etkinliklerde üyelerimize temsilcilerimiz tarafından hediyeler takdim edildi. Ankara Şube Başkanımız Ali Haluk Koşar TPAO işyerinde, Başkan Yardımcımız Sabri Polat da BOTAŞ işyerinde üyelerimizle biraraya geldiler ve kadın üyelerimizin 8 Mart Dünya Kadınlar gününü kutladılar.

Bandırma şubemizde 8 Mart

Bandırma Şubemizde, Mücadele ve Dayanışma Günü olan 8 Mart üyelerimize işyerlerinde yapılan ziyaretlerle kutlandı. Bandırma Şube Başkanımız İlyas Satırlı, Başkan Yardımcılarımız Gökhan Yavaş, Ayhan Çetin (Mali) şubemizin örgütlü olduğu Eti Maden ve Hidrojen Peroksit işyerlerinde üyelerimizi ziyaret ederek 8 Mart Dünya Kadınlar Gününü kutladılar. Üyelerimizle biraraya gelen şube yöneticilerimiz 8 Mart'ın önemi ve gündeme dair diğer konular ile devam eden Hidrojen Peroksit toplu sözleşmesine dair değerlendirmelerde bulundular.

Batman şubemizde 8 Mart

Bandırma Şubemizde, Mücadele ve Dayanışma Günü olan 8 Mart üyelerimize işyerlerinde yapılan ziyaretlerle kutlandı. Bandırma Şube Başkanımız İlyas Satırlı, Başkan Yardımcılarımız Gökhan Yavaş, Ayhan Çetin (Mali) şubemizin örgütlü olduğu Eti Maden ve Hidrojen Peroksit işyerlerinde üyelerimizi ziyaret ederek 8 Mart Dünya Kadınlar Gününü kutladılar. Üyelerimizle biraraya gelen şube yöneticilerimiz 8 Mart'ın önemi ve gündeme dair diğer konular ile devam eden Hidrojen Peroksit toplu sözleşmesine dair değerlendirmelerde bulundular.

Bursa şubemizde 8 Mart

Bursa Şubemizde, Kadınların Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü 8 Mart, işyerleri ziyaretleriyle kutlandı. Bursa şubemizin örgütlü olduğu Autoneum Erkurt, Faurecia, Plastiform, Aktaş, Solar Patlayıcı, Contitech, Vibracoustic, BOTAŞ işyerlerinde çalışan kadın üyelerimizi çalıştıkları ünitelerde ziyaret eden ve hediyeler takdim eden şube yöneticilerimiz ve temsilcilerimiz 8 Mart'ı kutlayarak, günün anlamına ilişkin değerlendirmelerde bulundular.

Çankırı şubemizde 8 Mart

Çankırı Şubemizde 8 Mart Kadınların Uluslararası Mücadele ve Dayanışma günü kutlandı. 8 Mart Salı günü Sumitomo işyeri temsilciliğinde yapılan etkinliğe Sumitomo'da çalışan kadın üyelerimiz ile Çankırı şube yöneticilerimiz katıldı. Şube Başkanımız Halil İbrahim Topcu'nun üyelerimize hitaben kadın emeğinin önemi üzerine yaptığı konuşmanın ardından pasta kesildi, üyelerimize hediyeleri takdim edildi.

Düzce şubemizde 8 Mart

Sendikamız Düzce Şubesinde 8 Mart Kadınların Uluslararası Mücadele ve Dayanışma günü bir etkinlikle kutlandı. 8 Mart Salı günü yapılan etkinliğe Standard Profil'de çalışan kadın üyeler ile şube başkanımız Ali Işık, başkan yardımcılarımız Mustafa Emel, Fırat Ay (mali) katıldı. Düzce şube yöneticilerimiz üyelerimize kırmızı karanfil takdim etti. Şube başkanı Ali Işık düzenlenen yemekte yaptığı konuşmada "8 Mart Kadınlar Günü, tüm Petrol-İş sendikasında örgütlü üyelerimize hayırlı olsun, bugün burada hep beraber olalım istedik. Kadınlar toplumun geleceğidir. Burdan bir kez daha kadınlara yapılan her türlü şiddete hayır diyorum. Bu anlamda fabrikalarda çalışan emekçilerimizi örgütlenmeye davet ediyorum, örgütlendikçe daha güçlü oluruz." dedi.

Gebze şubemizde 8 Mart

Gebze Şubemizin örgütlü olduğu işyerlerinde 8 Mart. Durden Plastik, Plascam, Polinsu Parkları ve Ravago işyerlerinde üyelerimize temsilcilerimiz tarafından kırmızı karanfil takdim edildi. Şube başkanı Eyüp Akdemir, başkan yardımcıları Şivan Kırmızıçiçek, Dönmez Aytekin de (mali) 8 Mart'ı Novares, Tekno kauçuk ve ARaymond işyerlerinde kadın üyelerimizle kutladılar. Fabrikada üretim alanlarında üyelerimizi ziyaret eden şube yöneticilerimiz 8 Mart ve gündeme dair diğer konular ve devam eden toplu sözleşmeler ile ilgili sohbet gerçekleştirdiler.

İstanbul 1 No'lu şubemizde 8 Mart

İstanbul 1 Nolu Şubemizde, Kadınların Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü 8 Mart Polimer, Sandoz İlaç, Novartis İlaç, Genveon İlaç, Gripin İlaç işyerlerinde etkinliklerle kutlandı. Gripin İlaç'ta üyelerimizle bir araya gelen şube başkanı Ahmet Baranlı ile başkan yardımcıları Ergün Artuç ve Erkan Zorlu (mali) 8 Mart ve gündeme dair konularla ilgili üyelerimizle sohbet ettiler. Polimer, Sandoz İlaç, Novartis İlaç ve Genveon İlaç işyerlerinde pasta kesilerek 8 Mart kutlandı. Üyelerimize temsilcilerimiz ve yöneticilerimiz tarafından kırmızı karanfil takdim edildi.

İzmir şubemizde 8 Mart

8 Mart Dünya Kadınlar Günü dolayısıyla İzmir şube başkanı Orhan Zengin, başkan yardımcılarımız ve temsilcilerimizle beraber örgütlü olduğumuz tüm işyerlerinde çalışan kadın üyelerimizle biraraya gelerek günlerini kutladılar. İzmir Şube Başkanımız Orhan Zengin üyelerimize hitaben yaptığı konuşmalarda; tüm işyerlerinde kadın çalışan sayısının artması ve kadınların her alanda söz sahibi olması gerektiğini belirtti.

Kırıkkale şubemizde 8 Mart

Sendikamız Kırıkkale Şubesinde 8 Mart Kadınların Uluslararası Mücadele ve Dayanışma günü kutlandı. 8 Mart Dünya Kadınlar Günü dolayısıyla Kırıkkale Şube Başkanımız Murat Kaya, Şube Başkan Yardımcılarımız Osman Çakıl, Osman Aslan (Mali) ve temsilcilerimizle beraber örgütlü olduğumuz işyerlerinde çalışan kadın üyelerimizle biraraya gelerek bu anlamlı günlerini kutladılar.

Kocaeli şubemizde 8 Mart

Kocaeli Şubemiz, 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar günü nedeniyle, Tüpraş işyerimizde emeğiyle geçinen kadın üyelerimizle biraraya geldi. Program kapsamında Şube Başkanımız Nesimi YETİŞOĞLU günün anlam ve önemi hakkında konuşma yaparak, üyelerimizin 8 Mart Dünya Kadınlar Gününü kutladı. Konuşma sonrasında pasta kesilerek, kadın üyelerimize günün anısına hediyeler takdim edildi.

Mersin şubemizde 8 Mart

8 Mart Kadınların Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü Mersin Şubemizin örgütlü olduğu SODA işyerinde kutlandı. Mersin Şube Başkanımız Erdem İyim, Şube Başkan Yardımcılarımız Mehmet Sıtkı Ahıskalıoğlu, Birkan Yiğit (Mali) sendikamızın uzun yıllardır örgütlü olduğu Soda işyerinde üyelerimizi ziyaret ederek 8 Mart Dünya Kadınlar Gününü kutladılar. Üyelerimize hediye takdiminde bulundular.

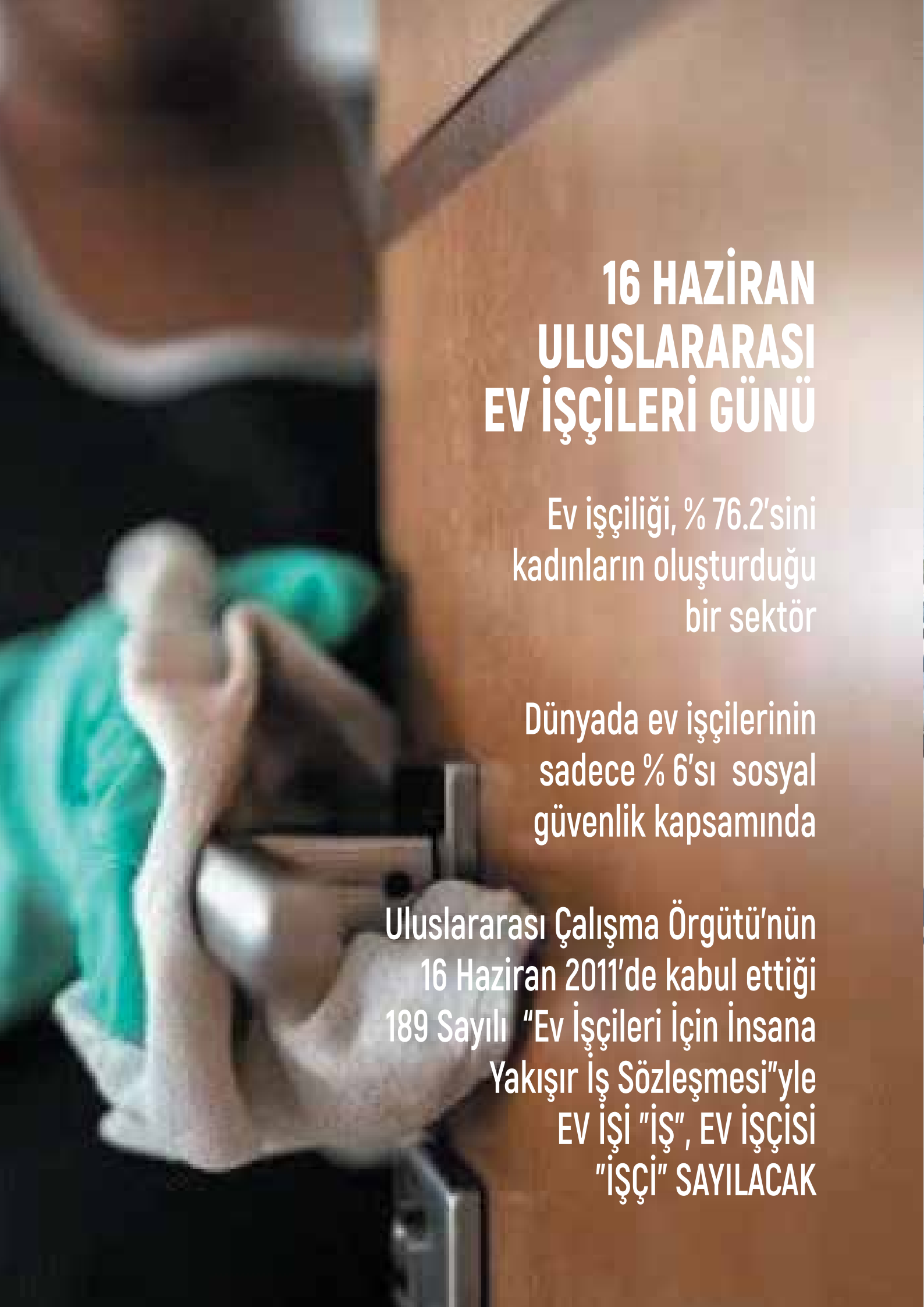
Trakya şubemizde 8 Mart

Trakya şubemizde 8 Mart kadınların uluslararası mücadele ve dayanışma günü vesilesiyle şubemizin örgütlü olduğu işyerlerinde çalışan kadın üyelerimize kırmızı karanfil takdim edildi, günün anlamını vurgulayan konuşmalar yapıldı.

16 HAZİRAN ULUSLARARASI EV İŞÇİLERİ GÜNÜ

Ev işçiliği, % 76.2'sini kadınların oluşturduğu bir sektör

Dünyada ev işçilerinin sadece % 6'sı sosyal güvenlik kapsamında

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 16 Haziran 2011'de kabul ettiği 189 Sayılı "Ev İşçileri İçin İnsana Yakışır İş Sözleşmesi"yle EV İŞİ "İŞ", EV İŞÇİSİ "İŞÇİ" SAYILACAK